

RAPPORT

Natuurtoets woningbouw Koldewijnlocatie

In het kader van de Omgevingswet

Klant: Gemeente Apeldoorn

Referentie: BK1267-RHD-XX-XX-RP-EO-0001

Status: Definitief/01

Datum: 6 juni 2025

Projectgerelateerd

HASKONING NEDERLAND B.V.

Laan 1914 no.35
3818 EX Amersfoort
Netherlands
Water & Maritime
Trade register number: 56515154

Telefoon: +31 88 348 20 00
Fax: +31 33 463 36 52
E-mail: info@rhdhv.com
Website: royalhaskoningdhv.com

Titel document: Natuurtoets woningbouw Koldewijnlocatie
Ondertitel: In het kader van de Omgevingswet
Referentie: BK1267-RHD-XX-XX-RP-EO-0001
Uw kenmerk: Click or tap here to enter text.
Status: Definitief/01
Datum: 6 juni 2025
Projectnaam: BK1267
Projectnummer: BK1267
Auteur(s): AvdB

Opgesteld door: AvdB, JWG

Gecontroleerd door: JWG

Datum:

Goedgekeurd door:

Datum:

Classificatie: Projectgerelateerd

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. Haskoning Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Let op: dit document bevat mogelijk persoonsgegevens van medewerkers van Haskoning Nederland B.V. Voordat publicatie plaatsvindt (of anderszins openbaarmaking), dient dit document te worden geanonimiseerd of dient toestemming te worden verkregen om dit document met persoonsgegevens te publiceren. Dit hoeft niet als wet- of regelgeving anonimiseren niet toestaat.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doelstelling en scope onderzoek	1
1.3	Leeswijzer	1
2	Juridisch- en Beleidskader	2
3	Beschrijving plangebied en voorgenomen ingreep	6
3.1	Beschrijving plangebied en de directe omgeving	6
3.2	Voorgenomen ingreep	8
4	Toetsing Natura 2000-gebieden (Voortoets)	10
4.1	Werkwijze toetsing Natura 2000-gebieden	10
4.2	Ligging t.o.v. Natura 2000-gebieden	10
4.3	Storingsfactoren en effectenbeoordeling	11
4.4	Conclusie gebiedsbescherming	12
5	Toetsing soorten	13
5.1	Werkwijze onderzoek naar beschermde soorten	13
5.2	Aanwezige of te verwachten soorten en effectbeoordeling	13
5.2.1	Vaatplanten	13
5.2.2	Grondgebonden zoogdieren	14
5.2.3	Vleermuizen	15
5.2.4	Vogels	16
5.2.5	Vissen	18
5.2.6	Amfibieën	18
5.2.7	Reptielen	19
5.2.8	Ongewervelden	19
5.2.9	Rode lijst soorten	20
5.3	Voorzorgsmaatregelen en noodzaak vervolgstappen	20
5.3.1	Grondgebonden zoogdieren	20
5.3.2	Vogels	21
5.3.3	Amfibieën	21
5.3.4	Ongewervelden	22
5.3.5	Specifieke zorgplicht	22
5.4	Samenvatting soortenbescherming	22
6	Toetsing Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone	24
6.1	Werkwijze toetsing GNN/GO	24
6.2	Ligging plangebied t.o.v. de GNN/GO	24

6.3	Toetsing Omgevingsverordening Provincie Gelderland	24
7	Advies natuurinclusief bouwen	25
7.1	Beleid voor Natuur Inclusief bouwen gemeente Apeldoorn	25
7.2	Maatregelen natuurinclusief Koldewijnlocatie	25
8	Conclusie en aanbevelingen	27
8.1	Natura 2000	27
8.2	Soortenbescherming	27
8.3	Planologisch beschermde gebieden	27
8.4	Advies natuurinclusief bouwen	27
Literatuur		28
Bijlage 1: Juridisch- en Beleidskader		29

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Apeldoorn is voornemens om de Koldewijnlocatie in Apeldoorn te ontwikkelen. Het plan is om op deze locatie 18 grondgebonden woningen te gaan bouwen (deel uitmakend van een ontwikkeling van in totaal 29 woningen). Ruimtelijke plannen en/of ingrepen als deze moeten getoetst worden aan vigerende natuurwet- en regelgeving. In Nederland worden de natuurwaarden via de "Omgevingswet" (hierna Ow) beschermd. Onder de Ow is de bescherming geregeld van Natura 2000-gebieden, soorten die genoemd zijn in de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn alsook overige soorten opgenomen in de bijlagen van de Ow en van houtopstanden. Naast de wettelijke bescherming worden natuurgebieden onder andere planologische beschermd via onder andere het Gelders Natuurnetwerk Nederland (GNN). Royal HaskoningDHV (RHDHV) is gevraagd om de geplande ruimtelijke ontwikkeling te toetsen aan voorgenoemde natuurwet- en regelgeving.

1.2 Doelstelling en scope onderzoek

Dit rapport geeft een algemene indruk van het plangebied en de daar mogelijk voorkomende juridisch dan wel beleidsmatig beschermde natuurwaarden. Het doel van de natuurtoets betreft de toetsing van het voornemen aan de vigerende natuur- en regelgeving. Specifiek gaat het om de volgende onderdelen:

- Voortoets in het kader van Natura 2000;
- Quicksan Soortenbescherming;
- Beoordeling planologisch beschermde Gelders Natuurnetwerk (GNN).

Binnen het plangebied komen geen houtopstanden, waaronder bos, bomen of overige beplanting voor, waardoor een toetsing beschermde houtopstanden geen deel uitmaakt van deze natuurtoets.

Uit de natuurtoets volgt of er in het kader van Natura 2000 een passende beoordeling nodig is, of er in het kader van soortenbescherming vervolgstappen zoals het uitvoeren van een aanvullend onderzoek en een omgevingsvergunning noodzakelijk zijn. Daarnaast geeft de natuurtoets duidelijkheid over of vervolgstappen ten aanzien van het planologisch beschermde GNN nodig zijn.

Aanvullend wordt een advies over bovenwettelijke maatregelen gegeven: mogelijkheden om leefgebiedsfuncties voor zowel beschermde als niet beschermde soorten in het plangebied te versterken. Omdat de voorgestelde maatregelen geen verplichting vormen vanuit de Omgevingswet, wordt voor deze maatregelen de term "bovenwettelijke maatregelen" gebruikt. De voorgestelde maatregelen hebben een positief effect op de lokale biodiversiteit.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is het juridisch en beleidskader weergegeven waarin de wet- en regelgeving van de Omgevingswet en het GNN beschreven wordt. Hoofdstuk 3 geeft een algemene beschrijving van het plangebied en beschrijft de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 4 is de voortoets in het kader van Natura 2000-gebieden beschreven. In hoofdstuk 5 is de quickscan ten aanzien van beschermde soorten opgenomen. In hoofdstuk 6 is beoordeeld of het voornemen negatieve effecten heeft op het planologische beschermde GNN. Hoofdstuk 7 beschrijft bovenwettelijke maatregelen die kunnen leiden tot een ecologische plus binnen het project. Tot slot zijn in hoofdstuk 8 de conclusies samengevat en worden aanbevelingen gedaan.

2 Juridisch- en Beleidskader

Natuurwaarden en biologische diversiteit zijn per 1 januari 2024 beschermd via de Omgevingswet. In deze wet zijn alle wetten voor de leefomgeving opgenomen, waaronder de Wet natuurbescherming (Wnb). De Wnb (vigerend 2017-2023) en bijbehorende wetsartikelen zijn als algemene rijksregels opgenomen in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) van de Omgevingswet.

Het bevoegd gezag, voor het al dan niet verlenen van vergunningen en/of vrijstellingen, is de provincie of de rijksoverheid. Bij wie de bevoegdheid ligt is vastgelegd in het besluit natuurbescherming artikel 1.3. Voor dit project betreft het bevoegd gezag de provincie Gelderland.

Natura 2000

De bescherming van Natura 2000-gebieden volgt uit de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn. Het realiseren van een project of activiteit, die niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, moet vanuit de specifieke zorgplicht (Bal art. 11.6) beoordeeld worden in hoeverre deze activiteit significant verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Bij de effectbeoordeling van Natura 2000 staat de vraag centraal of de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden in het licht van diens instandhoudingsdoelen worden aangetast.

In geval van de bepaling van mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden dient rekening te worden gehouden met de zogenoemde externe werking. Hierdoor moet ook worden bekeken of activiteiten buiten een Natura 2000-gebied (significant) negatieve effecten kunnen hebben op de voor het betreffende gebied vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen. De reikwijdte is afhankelijk van het milieueffect (bijvoorbeeld geluid, stikstofdepositie) als gevolg van een project.

Toetsing aan Natura 2000-gebieden

Een voortoets in de oriëntatiefase kan uitsluitel geven of het project geen negatieve effecten of significant negatieve effecten, in cumulatie¹ met andere vergunde activiteiten, heeft (geen vergunningplicht). Indien significant negatieve effecten op voorhand niet kunnen worden uitgesloten, is een Passende beoordeling vereist. Aan de hand van de Effectenindicator (Ministerie van LVVN, 2024) wordt nagegaan welke storingsfactoren relevant zijn en zo ja óf negatieve effecten op geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen (op voorhand) kunnen worden uitgesloten.

Wanneer een activiteit, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, significante effecten heeft (of dit is niet uit te sluiten) voor een Natura 2000-gebied, betreft dit een Natura 2000-activiteit waarvoor een omgevingsvergunning nodig is (artikel 5.1, 1e lid, sub e, Omgevingswet).

Soortenbescherming

De bescherming van inheemse soorten was tot 1 januari 2024 in de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 3) geregeld en is nu geregeld in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) paragraaf 11.2.

Voor de inheemse soorten gelden verschillende beschermingsregimes. Deze zijn:

▪ Vogelrichtlijnsoorten	Ow Bal § 11.2.2 (voorheen Wnb § 3.1 Wnb).
▪ Habitatrichtlijnsoorten	Ow Bal § 11.2.3 (voorheen Wnb § 3.2 Wnb).
▪ Andere soorten	Ow Bal § 11.2.4 (voorheen Wnb § 3.3 Wnb).

¹ De cumulatietoets is van toepassing wanneer een plan of project leidt tot negatieve gevolgen, die niet significant zijn, maar mogelijk in cumulatie van andere plannen en/of projecten alsnog wel significant kan zijn. Het betreffen natuurvergunde projecten/plannen die nog niet of deels uitgevoerd zijn ten tijde van de beoordeling/te nemen besluiten

In ~~Tabel 2-1~~**Tabel 2-1** zijn de verschillende verbodsbepaling voor soorten van de Omgevingswet opgenomen.

heeft opmaak toegepast: normaltexttrun, Lettertype: (Standaard) Arial, 10 pt, Tekstkleur: Aangepaste kleur (RGB(0;87;126))

Tabel 2-1. Soortenbescherming: overzicht Verbodsbepalingen Omgevingswet met Besluit activiteiten leefomgeving (Ow Bal). HR: Habitatrichtlijn. VR: Vogelrichtlijn. N.v.t.: Niet van toepassing.

Verbodsbepalingen Vogelrichtlijn Ow Bal art. 11.37	Verbodsbepalingen Habitatrichtlijn Ow Bal art. 11.46	Verbodsbepalingen Andere soorten Ow Bal art. 11.54
Bal art. 11.37 1a. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.	Bal art. 11.46 1a Het is verboden in het wild levende dieren HR IV soorten (Verdrag Bern en Bonn) in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Bal art. 11.54 1a -het is verboden in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A; opzettelijk te doden of te vangen.
Bal art. 11.37 1b Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Bal art. 11.46 1d Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.	Bal art. 11.54 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a te beschadigen of te vernielen.
Bal art. 11.37 1c Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.	Bal art. 11.46 1c Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	N.v.t.
Bal art. 11.37 1d Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen. Bal art. 11.37 3 Het verbod geldt niet als de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Bal art. 11.46 1b Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.	N.v.t.
N.v.t.	Bal art. 11.46 1e. Het is verboden planten HR (en Verdrag van Bern) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Bal art. 11.54 1c Het is verboden vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Vrijstellingsmogelijkheden 'andere soorten'

Voor de 'andere soorten' van art. 11.54 Bal kunnen provincies en het ministerie van LNV een algemene vrijstelling van de vergunningsplicht vaststellen middels een verordening. De provincie is doorgaans het bevoegd gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen. Het bevoegd gezag voor dit project is provincie Gelderland. In Tabel 2-2 zijn de vrijgestelde soorten weergegeven.

Tabel 2-2. Overzicht van de soorten met een algemene vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen in Gelderland

Grondgebonden zoogdiersoorten			Amfibieën
Aardmuis	Haas	Tweekleurige bosspitsmuis	Bruine kikker
Bosmuis	Huisspitsmuis	Veldmuis	Gewone pad
Dwergmuis	Konijn	Vos	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Ondergrondse woelmuis	Woelrat	Meerkikker
Egel	Ree		Bastaardkikker

Gewone bosspitsmuis	Rosse woelmuis		
---------------------	----------------	--	--

Specifieke zorgplicht

In tegenstelling tot de Wet natuurbescherming is in de Omgevingswet de specifieke zorgplicht (Ow Bal § 11.27) opgenomen waarbij specifiek beschermde dieren en planten en soorten van de Rode Lijst worden benoemd. In de Omgevingswet is opgenomen dat er op basis van objectieve gegevens vastgesteld moet worden of er nadelige gevolgen kunnen optreden voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren. Indien dit niet het geval is dienen passende preventieve maatregelen getroffen te worden om nadelige gevolgen te voorkomen.

Toetsing van een activiteit aan flora en fauna-verbodsbepalingen

Om te kunnen beoordelen of een activiteit leidt tot overtreding van een verbodsbepaling, moet enerzijds de aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten worden bepaald en anderzijds of de activiteit leidt tot overtreding van verbodsbepalingen. Dit is eerst in de vorm van een Quicksan. In beginsel moet met voorzorgsmaatregelen ervoor worden gezorgd dat de functionaliteit van het leefgebied niet wordt aangetast en soorten niet worden verwond of gedood. Lukt dat niet, dan moeten mitigerende en/of compenserende maatregelen genomen worden en is een omgevingsvergunning nodig. Uit de quickscan flora en fauna kan naar voren komen dat de activiteit leidt tot overtreding van verbodsbepalingen en/of onvoldoende gegevens zijn en dat nader gericht veldonderzoek op basis van onderzoeksprotocollen nodig is. Vervolgens vindt opnieuw een effectbeoordeling plaats van de activiteit op basis van deze onderzoeksgegevens. Indien een overtreding van een verbodsbepaling niet te voorkomen is, dan is een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit noodzakelijk. Een flora- en faunavergunning kan alleen worden verleend indien:

- Onderbouwd is dat er geen bevredigende oplossing voor het verrichten van de activiteit bestaat;
- Er sprake is van een geldig wettelijk belang (voor 'Andere soorten' zijn deze belangen minder zwaarwegend dan voor Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijnsoorten).
- De activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Deze eisen staan beschreven in artikel 8.74k. van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl).

Omgevingsverordening provincie Gelderland

Gelders Natuurnetwerk

De natuurgebieden in de provincie Gelderland vormen tezamen het Gelders Natuurnetwerk (hierna: GNN) en het beleidskader hiervoor is vastgelegd in de Omgevingsverordening van de provincie Gelderland (versie mei 2024). Het ruimtelijk beleid voor het GNN, is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de kwaliteit van een gebied en het effectief functioneren van de ecologische verbindingzones. De bescherming van deze waarden vindt plaats conform de provinciale Omgevingsverordeningen.

Voor zover een omgevingsplan van toepassing is op locaties in het GNN, wordt een nieuwe activiteit of ontwikkeling alleen toegelaten als uit onderzoek blijkt dat die geen nadelige gevolgen kan hebben voor de oppervlakte, samenhang of kwaliteit van het GNN. Uitzondering is mogelijk als daarmee een groot openbaar belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Hiervoor is goedkeuring (of een verklaring van geen bezwaar) van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland (bevoegd gezag voor GNN) vereist. In geval van het GNN hoeft in beginsel geen rekening gehouden te worden met externe werking (effecten van handelingen buiten de als GNN begrensde gebieden op het GNN) zoals wel het geval is voor de Ow. Ook in de Provincie Gelderland geldt geen externe werking voor het GNN.

Groene ontwikkelingszone

De provincie Gelderland heeft een Groene Ontwikkelingszone (hierna: GO) aangewezen. De GO is het gebied dat tussen en rondom de Gelderse natuurgebieden ligt. Hierin liggen onder andere de ecologische verbindingzones, de verbindende schakels tussen de Gelderse natuurgebieden. Het beleid over de GO is gericht op het versterken van de ecologische samenhang door de aanleg van ecologische verbindingzones en het creëren van overgangen tussen natuur en andere functies. Het doel is tweeledig: mogelijk maken van ruimtelijke initiatieven in combinatie met versterking van de kernkwaliteiten of ontwikkelingsdoelen. De GO bestaat met name uit agrarisch gebied, dat tussen de grote natuurkernen ligt.

Voor zover een omgevingsplan van toepassing is op locaties binnen de Groene ontwikkelingszone, zijn nieuwe activiteit of ontwikkeling alleen toe als uit onderzoek blijkt dat de kernkwaliteiten of ontwikkelingsdoelen, genoemd in bijlage Kernkwaliteiten Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone, per saldo en naar rato van de ingreep worden versterkt; en de samenhang niet verloren gaat.

3 Beschrijving plangebied en voorgenomen ingreep

3.1 Beschrijving plangebied en de directe omgeving

Het plangebied, de Koldewijnlocatie, is gelegen in de provincie Gelderland, in de gemeente Apeldoorn. Het gaat om een braakliggend perceel in Apeldoorn Zuid, tussen de Mezenweg en de Lepelaarweg. De Mezenweg vormt daarbij de noordgrens van het plangebied. Verder ten noorden van het plangebied ligt Bedrijventerrein Kayersmolen-Noord. Tussen de Lepelaarweg en het plangebied bevinden zich enkele woningenblokken, waarvan de achtertuinen de zuidwestelijk grens van het plangebied vormen. Parallel aan de oostzijde van het plangebied loopt de weg "Kanaal zuid", verder ten oosten van deze weg ligt het Apeldoorns Kanaal. Tussen het plangebied en het kanaal loopt de museum spoorlijn Apeldoorn-Dieren. Het plangebied ligt daarmee in een relatief drukke stedelijke omgeving (zie **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**).

Figuur 3-1 De figuur links toont de ligging van het plangebied. De figuur rechts toont het onderzoeksgebied (binnen de rode lijn).

De bodem in het gebied is in de periode 2019-2020 gesaneerd. Het terrein is hierdoor zandig en heeft enig reliëf. Voornamelijk tussen de Mezenweg en het plangebied ligt een hogere wal. Ook het meest zuidelijk deel van het plangebied is hoger gelegen. Het centrale deel van het plangebied is een laagte waarin als gevolg van regenval tijdelijke plassen zijn ontstaan. De hogere delen van het plangebied zijn begroeid met algemene soorten van een pionierssituatie zoals: ridderzuring, Canadese fijnstraal, bezemkruiskruid, teunisbloem spec., boerenwormkruid, smalle weegbree en peen. Langs de randen groeit enig braamstruweel. Verder zijn er her en der open zandige plekken en zijn er delen enkel begroeid met grassoorten.

De tuinen van de woningen aan de Lepelaarweg, zijn gescheiden van het plangebied middels een houten schutting die her en der onderbroken is. De tuinen hebben veelal schuurtjes en overhoeken. De overhoeken betreffen voornamelijk bouwmaterialen, gezien de helft van de woningblokken nog gedeeltelijk in aanbouw zijn. De andere helft van de woningblokken zijn ouder, waardoor er ruimte is onder de dakpannen en dakgoten. Alle aangrenzende woningen hebben een dakpannendak. Figuur 3-2 geeft een impressie van de verschillende elementen in het plangebied.

Figuur 3-2 Een impressie van verschillende elementen binnen het plangebied. Foto's RHDHV 2024.

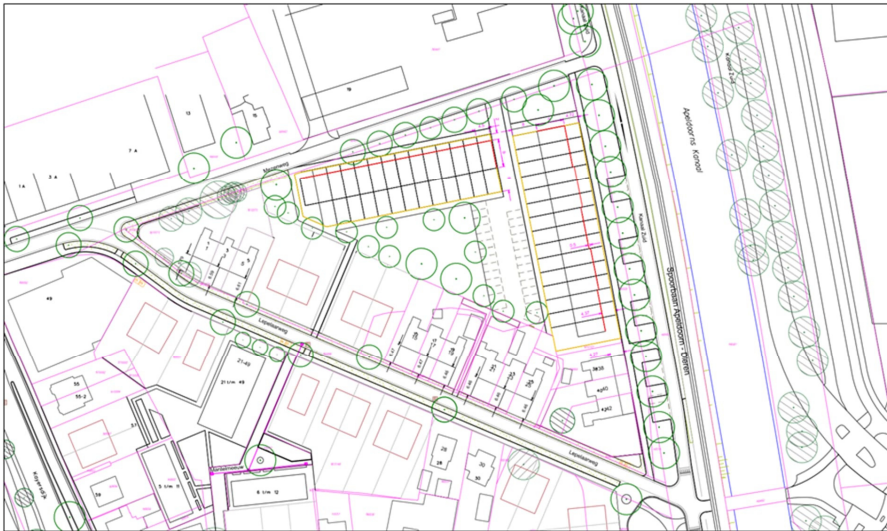
Langs het Kanaal zuid is een rij jonge eiken aangeplant. Tussen het plangebied en het kanaal is de oude spoorlijn Apeldoorn-Dieren afgeschermd met een metalen hek. De oever van het kanaal is begroeid met een rietstrook en gescheiden van het water met een beschoeiing. Verder ten zuiden van het plangebied staan enkele oudere bomen die in combinatie met een speeltuintje “het Eekhoornbosje” worden genoemd. Figuur 3-3 geeft een impressie van deze elementen in de omgeving van het plangebied.

Figuur 3-3 geeft een impressie van de verschillende elementen in de omgeving van het plangebied. Foto's RHDHV 2024.

3.2 Voorgenomen ingreep

Voor de ontwikkeling van de Koldewijnlocatie wordt het nu braakliggende plangebied bebouwd. Hiervoor wordt het plangebied eerst ontgraven voor een fundering. Behalve woningen worden ook parkeerplaatsen en een klein perceel groen aangelegd (zie Figuur 3-4). De exacte inrichting van het terrein is momenteel nog niet bekend. De bouwwerkzaamheden zijn voorzien in de periode tussen 2026 - 2027.

Figuur 3-4 Een weergave van de beoogde eindsituatie.

Uitgangspunten in deze natuurtoets zijn:

- Werkzaamheden worden enkel overdag (bij daglicht) uitgevoerd.
- Er wordt geen nachtelijke verlichting gericht op het plangebied of de omgeving.
- De bomen in en rondom het plangebied blijven behouden.

4 Toetsing Natura 2000-gebieden (Voortoets)

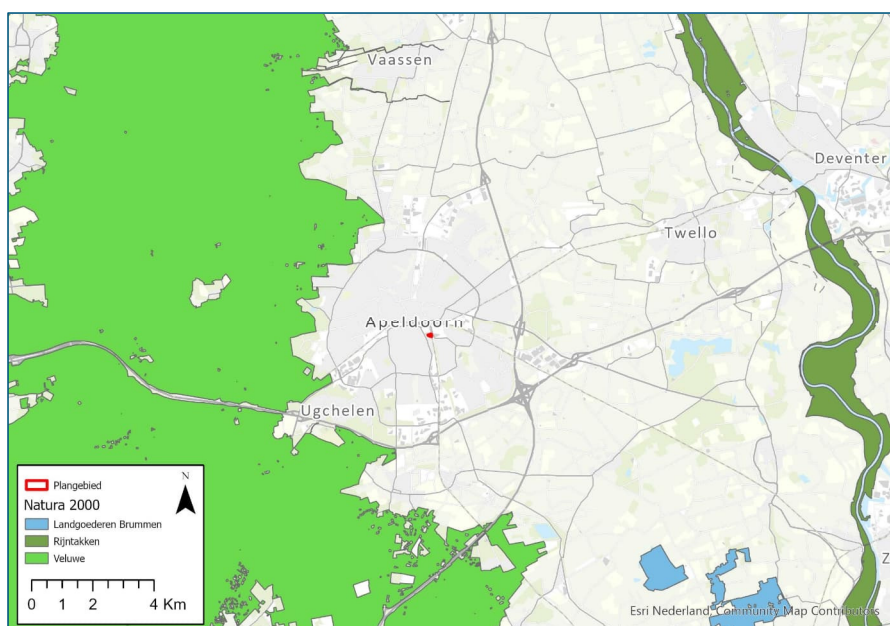
In dit hoofdstuk is beschreven of in de nabijheid van het plangebied wettelijk beschermde gebieden Natura 2000-gebieden zijn gelegen en wordt beoordeeld of storingsfactoren kunnen optreden (voortoets). Daarnaast zijn de benodigde vervolgstappen beschreven.

4.1 Werkwijze toetsing Natura 2000-gebieden

Om na te gaan welke wettelijke beschermde Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied zijn gelegen, is de Atlas Leefomgeving van de Rijksoverheid geraadpleegd (Ministerie van LNV, 2024a). Vervolgens is op basis van expert judgement een inschatting gemaakt van de effecten van de geplande ingreep in relatie tot de omliggende Natura 2000-gebieden. Dit is beoordeeld aan de hand van de negentien storingsfactoren van de Effectenindicator (minLNV/WER, 2024²) en expert judgement). Vervolgens is nagegaan of en in hoeverre enige relatie te verwachten is tussen de effecten van de voorgenomen ingreep en de onder de Ov geformuleerde instandhoudingsdoelen van in deze omgeving liggende Natura 2000-gebieden.

4.2 Ligging t.o.v. Natura 2000-gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is de Veluwe en ligt op minimaal 3500 meter afstand van het plangebied (zie Figuur 4-1). De Veluwe is aangewezen als Vogelrichtlijn- (VR) en als Habitatrichtlijngebied (HR). Andere Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 10 kilometer afstand van het plangebied.

² De effectenindicator is offline gehaald vanwege het wegvallen van ondersteuning door Wageningen Environmental Research.

Figuur 4-1 Ligging van het plangebied ten opzichte van de beschermde Natura 2000-gebieden (Ministerie van LVVN, 2024).

4.3 Storingsfactoren en effectenbeoordeling

Analyse van relevante storingsfactoren (scoping)

De voorgenomen activiteit leidt niet tot aanvullend ruimtebeslag in en rond Natura 2000-gebieden en grijpt niet in op het regionale grondwater of watersystemen waar enig Natura 2000-gebied onderdeel van is. Hierdoor is geen sprake van storingsfactoren als verdroging of vernatting. Ook leidt de voorgenomen ingreep niet tot aanpassingen aan de ruimtelijke inrichting van een Natura 2000-gebied. Er doen zich daarom geen storingsfactoren als oppervlakteverlies of versnippering voor. Ook storingsfactoren als veranderingen door populatiedynamiek en bewuste soortensamenstelling doen zich niet voor. De afstand van de Natura 2000-gebieden tot het plangebied is dusdanig groot dat indirect negatieve effecten door geluid, licht, trillingen en optische verstoring op voorhand uitgesloten kunnen worden. Dit als gevolg van het gegeven dat emissies van geluid, licht en trillingen, door tussenliggend landgebruik als wegen en woonkernen, in combinatie met de afstand, ter plaatse van geen enkele Natura 2000-gebied nog waarneembaar zijn. Daarmee blijven alleen nog storingsfactoren verzuring en vermesting door atmosferische stikstofdepositie over, waarvoor geldt dat significant negatieve effecten niet op voorhand uitgesloten kunnen worden. Deze worden in de volgende paragraaf nader beoordeeld.

In Tabel 4-1 is de scoping van de bovengenoemde storingsfactoren samenvattend weergegeven. Met rood is aangegeven of de storingsfactoren mogelijk van toepassing zijn bij de voorgenomen ingreep.

Tabel 4-1 Potentiële storingsfactoren in Natura 2000-gebieden. De storingsfactoren die mogelijk van toepassing zijn bij het voornemen zijn met rood gemarkeerd.

Storingsfactoren					
Oppervlakteverlies		Verziltting		Verandering overstromingsfrequentie	
Versnippering		Verontreiniging		Verandering dynamiek substraat	
Verzuring door stikstofdepositie uit de lucht	x	Verdroging		Verstoring door geluid	
Vermesting door stikstofdepositie uit de lucht	x	Vernatting		Verstoring door licht	
Verzoeting		Verandering stroomsnelheid		Verstoring door trilling	

Verzuring en vermesting door stikstofdepositie

De inzet van werktuigen (met verbrandingsmotoren) tijdens werkzaamheden leidt mogelijk tot een tijdelijke toename in stikstofdepositie in de omgeving van het plangebied. Mogelijk geldt dit ook voor de gebruiksfase bijvoorbeeld als gevolg van een toename van verkeer (met verbrandingsmotoren).

In de Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied zijn diverse stikstofgevoelige habitattypen aanwezig. Een toename van stikstofdepositie in deze gebieden kan leiden tot verzuring en vermesting. Door verzuring kunnen daarvoor gevoelige plantensoorten verdwijnen, wat kan resulteren in een verslechtering van de kwaliteit van een habitatype en daarmee mogelijk het verdwijnen van (dier)soorten.

Door vermesting kan een beperkt aantal plantensoorten sterk toenemen ten koste van andere (zeldzame) plantensoorten die vaak gebaad zijn bij weinig stikstof. Dit heeft effect op diersoorten doordat hierdoor verandering van het leefgebied optreedt. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden, als gevolg van verzuring en vermesting door stikstofdepositie uit de lucht (tijdens de aanleg- en gebruiksfase) zijn niet op voorhand uit te sluiten.

Voor zowel de aanlegfase als de gebruiksfase van de activiteit is een AERIUS-berekening uitgevoerd. Hieruit is gebleken dat er géén toename van stikstofdepositie ($\geq 0,01 \text{ N mol/ha/j}^3$) ontstaat⁴. Negatieve effecten op de op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden zijn op voorhand uitgesloten.

4.4 Conclusie gebiedsbescherming

Vanuit het voornemen zijn negatieve effecten op omliggende Natura 2000-gebieden op voorhand uitgesloten. Vervolgstappen in het kader van Natura 2000 gebieden zijn niet noodzakelijk.

³ De beleidsmatige grens bedraagt $0,00 \text{ mol/ha/j}$. Een tijdelijke depositie in de orde van grootte van $0,01 \text{ mol/ha/j}$ blijkt in de jurisprudentie niet altijd onaanvaardbaar.

⁴ Royal HaskoningDHV, 2024. Woningbouw Koldewijnlocatie, In het kader van de Omgevingswet. Referentie: BK1267-RHD-XX-XX-RP-X-0001

5 Toetsing soorten

In dit hoofdstuk wordt de (mogelijke) aanwezigheid van onder de Ow beschermde soorten beschreven en wordt voor de aanwezige habitats beoordeeld of ze geschikt zijn voor onder de Ow beschermde soorten. Tevens is per (mogelijk) voorkomende soort(groep) een effectbeoordeling opgenomen en worden noodzakelijke vervolgstappen beschreven.

5.1 Werkwijze onderzoek naar beschermde soorten

Om na te gaan wat het belang is van het plangebied voor de wettelijk beschermde soorten die in of nabij het plangebied voorkomen, zijn op 1 oktober 2024 de verspreidingsgegevens van beschermde soorten opgevraagd uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) voor het plangebied en enkele kilometers rondom het plangebied (NDFF, 2024). Daarnaast zijn verspreidingsatlassen van verschillende soortgroepen geraadpleegd om inzicht te krijgen in de regionale verspreiding van soorten (Verspreidingsatlas, 2024). Door deze bestaande verspreidingsgegevens te raadplegen, is inzicht verkregen in de aanwezige beschermde soorten in of in de directe omgeving van het projectgebied.

Op 4 oktober is een verkennend veldbezoek uitgevoerd (weer: 17 graden, zonnig, droog, 2Bft) door een deskundig ecooloog werkzaam bij Royal HaskoningDHV. Tijdens de veldbezoeken is een habitatgeschiktheidsanalyse gedaan voor beschermde soorten die volgens de bureaustudie mogelijk voorkomen. Hierbij is het hele plangebied op rustig tempo doorlopen. Aanwezige bomen zijn vanaf de grond geïnspecteerd met behulp van een verrekijker.

Aan de hand van de verspreidingsgegevens en de veldbezoeken is beoordeeld voor welke beschermde soorten geschikt leefgebied aanwezig is in het plangebied. Door middel van een beknopte analyse van het project in relatie tot de biotooppeisen van de beschermde soorten uit het plangebied is beoordeeld welke negatieve effecten de voorgenomen werkzaamheden kunnen hebben op mogelijk in het plangebied voorkomende beschermde soorten.

5.2 Aanwezige of te verwachten soorten en effectbeoordeling

5.2.1 Vaatplanten

Op basis van de verspreidingsgegevens kan smalle raai voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Smalle raai

Smalle raai is een zeldzame soort die vroeger gevonden werd in kalkrijke graanakkers. Tegenwoordig komt de soort nauwelijks meer voor als akkeronkruid, maar wordt nu steeds vaker gevonden langs spoorwegen en op andere snel opwarmende, ruderaal plaatsen (verspreidingsatlas, 2024). Smalle raai groeit op zonnige, warme, open plaatsen (pioniervegetaties) op droge tot matig vochtige, matig voedselrijke, stikstofrijke, kalkrijke, verstoorde grond (grind en andere stenige plaatsen, zand, leem en mergel). Smalle raai is waargenomen op het spoor bij station Apeldoorn, op ruim 500 meter afstand van het plangebied. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden in het bloeiseizoen van Smalle raai (juni-herfst), hierbij zijn geen waarnemingen van de soort gedaan. Tevens ontbreken elementen geschikt als groeilocatie, zoals stenige bodems. Op basis van het ontbreken van waarnemingen van de soort kan het voorkomen van smalle raai worden uitgesloten.

Vrijwel alle beschermde vaatplanten zijn gebonden aan natuurgebieden, schrale gronden of extensief beheerde gronden. Dergelijk habitat is in het plangebied en de directe omgeving daarvan niet aanwezig. Het aantasten van groeilocaties en een overtreding van de Ow ten aanzien van beschermde vaatplanten is daarmee op voorhand uitgesloten. Verder vervolgstappen ten aanzien van beschermde vaatplanten zijn niet noodzakelijk.

5.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Op basis van de verspreidingsgegevens kunnen, kleine marterachtigen (bunzing, wezel, hermelijn), steenmarter en eekhoorn voorkomen. Verder kunnen meer algemeen voorkomende beschermde zoogdieren zoals bosmuis, egel, konijn, haas en veldmuis binnen het plangebied voorkomen.

Kleine marterachtigen (bunzing, wezel, hermelijn)

De bunzing komt in allerlei landschapstypen voor. Het dier lijkt echter een voorkeur te hebben voor kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de nabijheid. Ook in een bebouwde omgeving met veel groen kan de bunzing voorkomen. De wezel heeft een voorkeur voor open en droog natuur- en cultuurlandschap, maar komt tevens voor in allerlei andere soorten habitat zoals bossen, duinen, wei- en akkerland. De hermelijn komt in vergelijkbaar habitat voor met als uitzondering dat de soort ook voorkomt op vochtig terrein. Voor alle drie de soorten kleine marters geldt dat goede schuilmogelijkheden met voldoende rust en de aanwezigheid van geschikt voedsel (met name woelmuizen) een vereiste is voor het voorkomen (Zoogdierverseniging, 2024). De ruiger begroeide hogere delen van het plangebied de overhoeken, het tuinafval en her en der slingerende bouw materiaal in en nabij het plangebied vormen geschikte locaties voor vaste rust- en verblijfplaatsen van kleine marterachtigen. De open delen kunnen gebruikt worden als foerageergebied alle drie de soorten. Ondanks de ligging van het plangebied in het stedelijk gebied kan het voorkomen van leefgebied functies voor de bunzing en mogelijk ook wezel niet geheel uitgesloten worden. Het voorkomen van hermelijn kan op basis van de verspreiding in het stedelijk gebied van Apeldoorn uitgesloten worden.

Effectbeoordeling

De aanlegfase kan leiden tot vernietiging van dat vaste rust- en of verblijfplaatsen van kleine marterachtigen. Dan wel direct door het vergraven van de grond, dan wel indirect door langdurige verstoring. Hierbij kunnen dan ook (jonge) individuen worden verwond en/of gedood. Overtreding van artikel 11.54, lid 1a en 1b, van de Ow ten aanzien van kleine marterachtigen is daarmee niet uitgesloten. In de eindsituatie gaat er permanent oppervlak aan geschikt leefgebied verloren. Permanent negatieve effecten worden daarom tevens niet uitgesloten. Er zijn vervolgstappen noodzakelijk om een overtreding van de Ow te voorkomen, deze worden beschreven in paragraaf 5.3.

Steenmarter

De steenmarter komt voornamelijk voor in de nabijheid van dorpen en boerderijen en tegenwoordig ook in grote steden. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt. De soort heeft vaak zijn verblijfplaats in gebouwen, zoals op zolders, in kruipruimtes, spouwmuuren of ruimten onder de dakbedekkingen. Echter, ook boomholtes, takkenhopen en dichte struwelen waar weinig verstoring is, zijn geschikt als voortplantings- of verblijfplaats voor de steenmarter (Zoogdierverseniging, 2024). Binnen het plangebied ontbreekt het aan bebouwing. De ruigte in het plangebied is suboptimaal voor de soort. Deze is namelijk niet erg gesloten en er is sprake van veel verstoring. Door de aanwezigheid van voor de soort geschikte bebouwing in de directe omgeving van het plangebied, wordt aanwezigheid van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de steenmarter binnen het plangebied uitgesloten. Het is niet uitgesloten dat de soort passerend of foeragerend voor komt in het plangebied.

Effectbeoordeling

Voor de aanlegfase geldt dat door de inzet van zwaar materieel in de omgeving van de gebouwen grenzend aan het plangebied, steenmarters door gepaard gaande effecten (geluids- en lichtproductie) kunnen worden verstoord. Steenmarter is echter een soort van de stedelijke omgeving, die niet erg gevoelig voor verstoring. Er zijn op het moment al veel bouwwerkzaamheden grenzend aan het plangebied, waarmee de verstoring van het voornemen zal opgaan in het huidige omgevingsgeluid. Voor wat betreft de functie van foerageergebied geldt dat de steenmarter (tijdelijk) kan uitwijken. Dit leidt niet tot het overtreden van een van de verbodsbepalingen voor deze soorten. Verder vervolgstappen ten aanzien van de steenmarter zijn niet noodzakelijk.

Eekhoorn

Eekhoorns bouwen nesten (hoog) in bomen of gebruiken boomholten. Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwd gebied. Hun voedsel bestaat hoofdzakelijk uit boomzaden zoals eikels, noten en kegels van naaldbomen (Zoogdierverseniging, 2023). Eekhoorns worden in de omgeving van het plangebied waargenomen in de oudere bomen in het "Eekhoornbosje" (zie Figuur 3-3). Gedurende het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van sporen of potentiële verblijfplaatsen van eekhoorn zoals boomholten, nesten of voedselresten, deze zijn niet aangetroffen. Dit komt door het ontbreken van oudere bomen binnen het plangebied. Doordat het ontbreken van geschikt leefgebied, is een overtreding van de Ow ten aanzien van de soort op voorhand uitgesloten. Verder vervolgstappen ten aanzien van de eekhoorn zijn niet noodzakelijk.

Algemeen voorkomende beschermde zoogdieren

Het plangebied, is geschikt als leefgebied voor algemeen voorkomende geschermd grondgebonden zoogdiersoorten zoals, bosmuis, egel, konijn en veldmuis. Vaste voortplantings- of rustplaatsen (holen) van deze soorten zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen, maar deze zijn vaak onopvallend en kunnen daarom niet uitgesloten worden.

Effectbeoordeling

Voor deze algemeen voorkomende soorten geldt dat er vergelijkbare negatieve effecten kunnen optreden als op de kleine marterachtigen. Overtreding van artikel 11.54, lid 1a en 1b, van de Ow ten aanzien van deze soorten is daarmee niet uitgesloten. Er zijn vervolgstappen noodzakelijk om een overtreding van de Ow te voorkomen, deze worden beschreven in paragraaf 5.3.

5.2.3 Vleermuizen

Op basis van de verspreidingsgegevens kunnen de gewone dwergvleermuis, gewone grootvleermuis, grijze grootvleermuis, ruige vleermuis, kleine dwergvleermuis en laatvlieger voorkomen.

Vleermuizen worden in vrijwel het gehele land waargenomen. Ze maken gedurende een jaar gebruik van meerdere type verblijfplaatsen (zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen). Vleermuizen kunnen globaal opgedeeld worden in boombewonende soorten (zoals rosse vleermuis) en gebouwbewonende soorten (zoals laatvlieger en gewone dwergvleermuis). Een aantal soorten maken zowel van gebouwen als van bomen gebruik als verblijfplaats (bijvoorbeeld ruige dwergvleermuis). Vleermuizen foerageren over het algemeen op relatief windluwe plaatsen, zoals tuinen en langs bosranden. Om van de verblijfplaats naar foerageergebied te komen (en andersom) wordt gebruikt gemaakt van zogenaamde vliegroutes, die bestaan uit lijnvormige elementen zoals bomenrijen en watergangen. Deze lijnvormige elementen kunnen tevens dienen als migratieroute van soorten die buiten Nederland overwinteren.

Verblijfplaatsen (zomer-kraam-paar-winter-)

In het plangebied ontbreekt het aan gebouwen, waardoor voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten uitgesloten zijn. Verder zijn gedurende het veldbezoek de bomen in het plangebied en de directe omgeving van het plangebied geïnspecteerd op de aanwezigheid van voor vleermuizen geschikte boomholtes, deze zijn niet aangetroffen. Voortplantingsplaatsen of rustplaatsen voor boombewonende vleermuizen zijn daarom ook uitgesloten.

Vliegroutes

In het plangebied ontbreekt het aan aaneengesloten bomenrijen die door vleermuizen gebruikt kunnen worden als vliegroute. In de directe omgeving van het plangebied vormt het Apeldoorns kanaal een element dat mogelijk gebruikt kan worden door vleermuizen om zich langs te verplaatsen.

Foerageergebied

Het plangebied heeft door aanwezige vegetatie en het tijdelijke water een aantrekkende werking op insecten en is daarom geschikt als foerageergebied. In de directe omgeving van het plangebied is echter meer geschikt foerageergebied aanwezig in de vorm van de het Apeldoorns Kanaal. Daarnaast zijn de nabijgelegen plekken met bomenrijen en vijvers, zoals bij de Wormingertoren zeer geschikt als foerageergebied.

Effectbeoordeling

Het uitgangspunt is dat er tijdens de aanlegfase geen nachtelijke werkzaamheden worden uitgevoerd. Ook zal er geen nachtelijke verlicht van de bouwplaats zijn. Het verstoren van een potentiële vliegroute in de omgeving van het plangebied is daarom niet aan de orde. Wel gaat er foerageergebied verloren op het moment dat de bodem volledig vergraven wordt. In de omgeving van het plangebied zijn echter voldoende geschikte gebieden om naar uit te wijken. Dit leidt niet tot een overtreding van de Ow. In de gebruiksfase blijft de omgeving van het plangebied nog steeds geschikt als vliegroute en foerageergebied voor vleermuizen. Na afloop van de werkzaamheden kan het plangebied daarmee weer dezelfde ecologische functie vervullen als daarvoor. Het optreden van permanente negatieve effecten is daarom op voorhand uitgesloten. Er zijn géén vervolgstappen noodzakelijk ten aanzien van vleermuizen.

5.2.4 Vogels

Uit de verspreidingsgegevens van de NDFF is gebleken dat in of in de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend zijn van verschillende soorten broedvogels met zowel jaarrond als niet-jaarrond beschermde nesten. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende vogelsoorten waargenomen: ekster, huismus en houtduif en roek.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

De nesten van een aantal vogelsoorten zijn jaarrond beschermd. Deze nesten zijn beschermd omdat ze jaarrond worden gebruikt, of omdat een soort zeer honkvast is en er elk jaar naar terugkeert en moeilijk in staat is om een nieuw nest te maken. Dit kan zowel gaan om soorten die broeden in bebouwing als om soorten die broeden in bomen. Van de volgende broedvogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn waarnemingen in de omgeving van het plangebied bekend: gierzwaluw, huismus en roek.

Tijdens het veldbezoek zijn de bomen in de directe omgeving van het plangebied geïnspecteerd op de aanwezigheid van grote nesten. Binnen het plangebied groeien enkel jonge zomereiken, grote potentiële jaarrond beschermde nesten zijn daarin niet waargenomen en worden dan ook uitgesloten. In de ruimere omgeving van het plangebied zijn ter hoogte van het Eekhoornbosje roeken waargenomen. Er is tevens één groter nest waargenomen. Door het blad aan de bomen kon niet uitgesloten worden dat er meer nesten aanwezig waren. Het voorkomen van een roekenkolonie is niet op voorhand uitgesloten (zie Figuur 5-1).

In het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van vogelsoorten die in gebouwen broeden, zoals huismus en gierzwaluw is daarmee op voorhand uitgesloten. Wel kunnen huismussen en gierzwaluwen broeden in de huizen met dakpannen in de directe omgeving van het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn ook een aantal huismussen roepend waargenomen op het blok woningen Lepelaarweg 1 t/m 3 (zie Figuur 5-1). Deze dieren kunnen ook broeden in het groen dat direct langs de perceelgrens van Lepelaarweg 5 groeit, de westgrens van het plangebied. Het gaat om dichte klimop die de schuur van het perceel overgroeit.

Figuur 5-1 De locatie van waarnemingen van potentiële jaarrond beschermde nesten van huismus en roek in de directe omgeving van het plangebied. Bron: Esri 2024

Vogels zonder jaarrond beschermd nest

In het plangebied en de directe omgeving kunnen algemene broedvogels zoals kauw, koolmees, ekster, waterhoen, wilde eend en zwarte kraai voorkomen. Centraal in het plangebied is weinig geschikt leefgebied aanwezig voor deze vogelsoorten om tot broeden te komen. Wel kunnen langs de randen algemene broedvogels tot broeden komen. Het gaat dan om de aanwezige jonge bomen en het aanwezige struweel langs de randen van het plangebied. Daarbij is de oever van het Apeldoorns Kanaal een interessante broedlocatie voor watervogels. Aanwezigheid van broedgevallen van algemene broedvogels is daarom in en nabij het plangebied niet uitgesloten.

Effectbeoordeling

Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd in het broedseizoen kunnen broedende vogels binnen en in de directe omgeving van het plangebied worden verstoord. Wanneer broedende vogels voortijdig het nest verlaten, geldt dit als het opzettelijk vernietigen of beschadigen van nesten en eieren van vogels. Dit is een overtreding van artikel 11.37 lid a, b en d, van de Ow.

Het broedseizoen valt voor de meeste soorten tussen half maart en half augustus. Ook daarbuiten is het mogelijk dat broedende vogels worden aangetroffen, dit is afhankelijk van klimatologische omstandigheden. Er zijn vervolgstappen noodzakelijk om een overtreding van de Ow te voorkomen, deze worden beschreven in paragraaf 5.3.

Potentiële jaarrond beschermde nesten worden niet aangetast door het voornemen. Het optreden van permanente negatieve effecten op broedlocaties van huismus, gierzwaluw en roek is daarom op voorhand uitgesloten. Voor de huismus geldt echter dat het plangebied onderdeel kan zijn van de functionele leefomgeving van deze soort. Huismussen hebben een klein leefgebied (<100m actieradius) waarbinnen elementen als droge, zandige plekken voor het nemen van een zandbad, water om te drinken en water om in te baden essentieel zijn. De tuinen en groenpercelen buiten het plangebied kunnen deze functies echter voldoende blijven vervullen voor de soort, waardoor ook permanent negatieve effecten op de functionele leefomgeving van de huismus worden uitgesloten.

5.2.5 Vissen

In het plangebied zijn geen permanente watervoerende elementen aanwezig. Hierdoor is de aanwezigheid van beschermde soorten en een overtreding van de Ow ten aanzien van beschermde vissen op voorhand uitgesloten. Verdere vervolgstappen ten aanzien van vissen zijn niet noodzakelijk.

5.2.6 Amfibieën

De geraadpleegde verspreidingsgegevens wijzen niet op het voorkomen van beschermde amfibiesoorten in de omgeving van het plangebied. In het plangebied zijn geen permanente watervoerende elementen aanwezig. Hierdoor kan de aanwezigheid van voortplantingsplaatsen van de meeste beschermde amfibieën worden uitgesloten. Een uitzondering daarin is de rugstreeppad, dit is een soort die juist voortplant in tijdelijk water. De verspreiding van de rugstreeppad komt echter niet overeen met het plangebied of de ruime omgeving daarvan. Gezien de meeste amfibieën overwinteren in de nabije omgeving van hun voortplantingswater is zowel overwinterings- als voortplantingsbiotoop van beschermde amfibieën binnen het plangebied uitgesloten.

Algemeen voorkomende beschermde amfibieën

Het tijdelijke water in het plangebied biedt potentieel geschikt voortplantingshabitat voor algemeen voorkomende soorten zoals bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Voor deze soorten geldt dat de verhoogde en dichter begroeide delen in het plangebied als overwinteringsplaats kunnen worden gebruikt.

Effectbeoordeling

De aanlegfase kan leiden tot vernietiging van dat vaste rust- en of verblijfplaatsen van algemeen voorkomende amfibieën. Hierbij kunnen dan ook individuen worden verwond en/of gedood. Een overtreding van artikel 11.54, lid 1a en 1b, van de Ow ten aanzien van beschermde amfibieën is daarmee niet uitgesloten. Er zijn vervolgstappen noodzakelijk om een overtreding van de Ow te voorkomen, deze worden beschreven in paragraaf 5.3. Na het voornemen blijft in directe omgeving van het plangebied voldoende geschikt leefgebied aanwezig voor algemeen voorkomende amfibieën. Denk hierbij aan de vijver bij de Wormingertoren. Het is dan ook uitgesloten dat het voornemen leidt tot permanent negatieve effecten op algemeen voorkomende beschermde amfibiesoorten.

5.2.7 Reptielen

Op basis van de verspreidingsgegevens komen er geen beschermde reptielen voor in de omgeving van het plangebied. De relatief verharde stedelijk omgeving biedt ook geen geschikt biotoop voor de meeste beschermde reptielen. Het voorkomen van beschermde reptielen, en daarmee een overtreding van de Ow ten aanzien van deze soortgroep is op voorhand uitgesloten. Verdere vervolgstappen ten aanzien van reptielen zijn niet noodzakelijk.

5.2.8 Ongewervelden

Op basis van de verspreidingsgegevens kunnen verschillende soorten beschermde dag- en nachtvlinders voorkomen in de omgeving van het plangebied. Het gaat om waarnemingen van grote vos, kleine ijsvogelvinder, sleedoornpage en teunisbloempijlstaart.

Dagvlinders

Grote Vos

De grote vos kwam voor op voedselarme zandgronden, in de duinen en in Zuid-Limburg. De soort werd acuut met uitsterven bedreigd, maar wordt tegenwoordig weer vaker gezien. De grote vos komt voor in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Voor de overwintering moeten er geschikte plaatsten, zoals holle bomen of stapels hout aanwezig zijn. De soort legt vooral eitjes op iep, maar ook op zoete kers en sommige wilgensoorten (Vlinderstichting, 2024).

Kleine ijsvogelvinder

De kleine ijsvogelvinder komt voor in gevarieerde, vochtige gemengde bossen of loofbossen, zoals elzenbroekbos. Waardplantsoorten zijn: wilde kamperfoelie; soms rode kamperfoelie of gecultiveerde kamperfoelie. Geschikte waardplanten groeien doorgaans in de halfschaduw. De vlinder vliegt in de halfschaduw op open plekken, bredere bospaden en langs bosranden (Vlinderstichting, 2024).

Sleedoornpage

De habitat van de sleedoornpage wordt vooral gevormd door sleedoornstruwelen, houtwallen en bosranden. De laatste jaren lijkt het leefgebied steeds meer te verschuiven naar tuinen en parken in stedelijk gebied. De waardplant van de soort is voornamelijk sleedoorn en enkele andere gecultiveerde Prunus-soorten. (Vlinderstichting, 2024). Binnen het plangebied ontbreekt het aan voor de sleedoornpage geschikt leefgebied in de vorm van houtwallen, bosranden en waardplanten als sleedoorn struwelen. Vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de sleedoornpage in het plangebied worden uitgesloten.

Binnen het plangebied ontbreekt het aan geschikt leefgebied in de vorm van houtwallen, bosranden. Tijdens het veldbezoek is ook gelet op het voorkomen van waardplanten van bovengenoemde soorten. Waardplanten als iep, kamperfoelie en sleedoorn struwelen ontbreken binnen het plangebied. Vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de beschermde dagvlinders worden uitgesloten. Daarmee is tevens overtreding van de Ow ten aanzien van deze soortgroep uitgesloten. Verdere vervolgstappen ten aanzien van dagvlinders zijn niet noodzakelijk.

Nachtvlinders

Teunisbloempijlstaart

De teunisbloempijlstaart komt voor in open plekken in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen. De waardplanten van de soort zijn wilgenroosje, teunisbloem, basterdwederik en kattenstaart. De soort komt vooral voor op plaatsen waar een grote concentratie van waardplanten aanwezig zijn (Vlinderstichting, 2024). Binnen het plangebied groeit een relatief grote concentratie teunisbloemen. Het voorkomen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de teunisbloempijlstaart binnen het plangebied kan daarom niet worden uitgesloten.

Effectbeoordeling

Tijdens de aanlegfase kan de inzet van zwaar materieel en het verwijderen van alle vegetatie in het plangebied leiden tot doding of verwonding van individuen van de teunisbloempijlstaart (als pop of als rups). Tevens worden daarbij mogelijk voortplantingsplaatsen (waardplanten) vernietigd. Een overtreding van artikel 11.54, lid 1a en 1b, van de Ow ten aanzien van de soort is daarmee niet uitgesloten. Na het voornemen is er permanent minder groen in de directe omgeving van het plangebied. Het is dan ook niet uitgesloten dat het voornemen leidt tot permanent negatieve effecten op de teunisbloempijlstaart. Er zijn vervolgstappen noodzakelijk om een overtreding van de Ow te voorkomen, deze worden beschreven in paragraaf 5.3.

5.2.9 Rode lijst soorten

In de Ow is de specifieke zorgplicht opgenomen waarbij specifiek dieren en planten van de rode lijst soorten worden benoemd. In de Ow is opgenomen dat er op basis van objectieve gegevens vastgesteld moet worden of er nadelige gevolgen kunnen optreden voor dieren van de rode lijst, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en/of hun eieren. Indien dit het geval is dienen passende preventieve maatregelen getroffen te worden om nadelige gevolgen te voorkomen. Daarom is er aanvullend in de NDFF een check gedaan op het voorkomen van rode lijst soorten in de directe omgeving van het plangebied.

Uit de geraadpleegde verspreidingsgegevens van de NDFF blijkt dat er geen flora en/of fauna van de Rode lijst is waargenomen in of nabij het plangebied. De Rode lijst is een uitgebreide lijst is met soorten uit allerlei soortgroepen. De lijst omvat ook soorten waarvan de ecologie niet goed bekend is. De soorten van de Rode lijst worden daarom ook niet altijd goed onderzocht of gemonitord. Zeker buiten natuurgebieden, er is weinig bekend over de verspreiding van veel Rode lijstsoorten. Het is daarom nooit volledig uit te sluiten dat er Rode lijstsoorten aanwezig zijn in het plangebied. Door het nemen van voorzorgsmaatregelen zoals beschreven in paragraaf 5.3.5 wordt echter voldaan aan de specifieke zorgplicht en wordt een overtreding van de Ow ten aanzien van deze soorten voorkomen.

5.3 Voorzorgsmaatregelen en noodzaak vervolgstappen

In deze paragraaf zijn de noodzakelijke te nemen vervolgstappen ten aanzien van beschermde soorten beschreven. Het gaat om vervolgstappen als het uitvoeren van nader onderzoek en het nemen van voorzorgs- of mitigerende maatregelen. De vervolgstappen zijn gericht op de soorten geldt dat een overtreding van de Ow als gevolg van het voornemen niet op voorhand uitgesloten kan worden.

5.3.1 Grondgebonden zoogdieren

Kleine marterachtigen

Voor het permanent vernietigen vaste voortplantingsplaatsen en of rustplaatsen van kleine marterachtigen zijn geen voorzorgsmaatregelen te nemen. Nader soortgericht onderzoek dient uit te wijzen welke functie het plangebied precies vervult voor de soortgroep. Onderzoek naar kleine marterachtigen kan uitgevoerd worden in de periode van juni tot en met half november en heeft een doorlooptijd van circa acht weken (BIJ12,2024). Aan de hand van de resultaten van het soortgericht onderzoek, moet bepaald worden welke voorzorgs-, mitigerende en/of compenserende maatregelen genomen moeten worden. Indien sprake is van overtreding van verbodsbepalingen van de Ow is het aanvragen van omgevingsvergunning voor een flora- en fauna- activiteit noodzakelijk.

Voor kleine marterachtigen geldt dat er eventueel ook op basis van alleen habitatbeoordeling aangenomen mag worden dat ze voorkomen binnen het plangebied. In dat geval mag zonder uitvoering van verdiepend onderzoek een omgevingsvergunning aangevraagd worden voor deze soorten. Kanttekening hierbij is dat de kans bestaat dat een omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor soorten kleine marterachtigen die eigenlijk afwezig zijn. Bovendien leidt dit mogelijk tot een compensatieopgave die niet altijd binnen de grenzen van het voornemen realiseert kan worden.

Algemeen voorkomende beschermde zoogdieren

Om het doden en/of verwonden van algemeen voorkomende beschermde zoogdieren zoals, bosmuis, egel, konijn en veldmuis (en overtreding van Verbodsbepalingen van de Ow) te voorkomen kan worden aangesloten bij de maatregelen die worden geadviseerd in het kader van de specifieke zorgplicht, zie hiervoor paragraaf 5.3.5. Voor deze algemeen voorkomende beschermde zoogdieren bestaat in de Provincie Gelderland een algemene vrijstelling voor het aanvragen van een omgevingsvergunning bij overtreding van verbodsbepalingen. Om deze reden hoeft voor het vernietigen van eventuele verblijfplaatsen, geen vergunning aangevraagd te worden.

5.3.2 Vogels

Een omgevingsvergunning voor vernietiging van broedgevallen wordt in principe niet verleend, waardoor het voorkomen van verstoring of vernietiging van broedgevallen (en een overtreding van de Verbodsbepalingen van de Ow) noodzakelijk is.

Het verstoren van broedgevallen van vogels met zowel jaarrond al niet jaarrond beschermde nesten is te voorkomen door:

- Buiten het broedseizoen te werken, dit kan door te werken in de periode september tot en met februari, of;
- Indien gewerkt wordt in het broedseizoen, de werkzaamheden ecologisch te laten begeleiden zodat gewerkt wordt buiten de verstoringsafstand van aanwezige broedgevallen.
 - Let op potentiële broedgevallen van huismus en gierzwaluw in de aan het plangebied grenzende bebouwing.

Veel methoden om tijdens het broedseizoen door te kunnen werken, zijn niet “waterdicht”; het is vaak niet te garanderen dat broedgevallen niet zullen optreden. Buiten het broedseizoen werken heeft dan ook de voorkeur om overtreding van de Ow ten aanzien van broedvogels te voorkomen. Het broedseizoen loopt grofweg van maart tot augustus, afhankelijk van de weersomstandigheden. Het is echter mogelijk dat buiten deze periode ook broedgevallen aanwezig zijn. Een houtduif kan bijvoorbeeld nog tot half oktober broeden. Het is daarom van belang om het terrein enkele dagen voor aanvang van de werkzaamheden te laten inspecteren door een ter zake kundig ecooloog. In de periode van november tot en met januari is dit niet nodig omdat de kans op broedgevallen dan nihil is.

5.3.3 Amfibieën

Om het doden en/of verwonden van algemeen voorkomende beschermde amfibieën zoals, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander (en overtreding van Verbodsbepalingen van de Ow) te voorkomen kan worden aangesloten bij de maatregelen die worden geadviseerd in het kader van de specifieke zorgplicht, zie hiervoor paragraaf 5.3.5. Voor deze algemeen voorkomende beschermde amfibieën bestaat in de Provincie Gelderland een algemene vrijstelling voor het aanvragen van een omgevingsvergunning bij overtreding van verbodsbepalingen. Om deze reden hoeft voor het vernietigen van eventuele verblijfplaatsen, geen vergunning aangevraagd te worden.

5.3.4 Ongewervelden

Voor het permanent vernietigen vaste voortplantingsplaatsen en of rustplaatsen van de teunisbloempijlstaart zijn geen voorzorgsmaatregelen te nemen. Nader soortgericht onderzoek dient uit te wijzen welke functie het plangebied precies vervult voor de soort. Onderzoek naar de teunisbloempijlstaart kan in de periode dat de eitjes zijn uitgekomen en rupsen zich op de waardplanten bevinden. Dit kan in de periode van juni tot en met augustus en heeft een doorlooptijd van circa een maand. Aan de hand van de resultaten van het soortgericht onderzoek, moet bepaald worden welke voorzorgs-, mitigerende en/of compenserende maatregelen genomen moeten worden. Indien sprake is van overtreding van verbodsbepalingen van de Ow is het aanvragen van omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit noodzakelijk.

5.3.5 Specifieke zorgplicht

Voor alle soorten, beschermd of niet, geldt te allen tijde de specifieke zorgplicht. Onderstaand wordt een aantal maatregelen beschreven om aan de specifieke zorgplicht te voldoen:

- De werkzaamheden worden overdag, tussen zonsopgang en zonsondergang uitgevoerd. Veel algemene en beschermde diersoorten zijn vooral actief gedurende de vroege ochtend, late avond en nacht;
- Na zonsondergang wordt geen gebruik gemaakt van kunstlicht;
- Indien er nabij vegetatie, of tijdelijke poelen gewerkt moet worden, wordt er één richting opgewerkt, zodat kleine dieren van de werkzaamheden vandaan kunnen vluchten. Houd hierbij rekening met vluchtwegen (werk dus niet richting een doodlopende hoek) en zorg dat de dieren voldoende vrije ruimte hebben om te vluchten;
- Voor de uitvoering van de werkzaamheden wordt enkel gebruik gemaakt van de ruimte die noodzakelijk is voor het uitvoeren van de werkzaamheden. Zo wordt onnodige verstoring van dieren en planten en beschadiging van hun leefgebied voorkomen;
- Wanneer de werkzaamheden gedurende langere tijd stilliggen, dient het terrein vóór herstart van de werkzaamheden (opnieuw) geïnspecteerd te worden door een erkend ecoloog.

Ecologisch werkprotocol

Voorgenoemde maatregelen en toepassen van preventieve dan wel mitigerende maatregelen dienen door een ecologisch deskundige te worden bewaakt. Hiertoe dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld. Dit ecologisch werkprotocol dient tijdens de werkzaamheden op locatie aanwezig te zijn.

5.4 Samenvatting soortenbescherming

In het plangebied kunnen mogelijk beschermde zoogdieren, broedvogels, amfibieën en ongewervelden voorkomen. Deze soorten kunnen gebruik maken van de ruigte en het tijdelijke water binnen het plangebied en de bebouwing in de directe omgeving van het plangebied als leefgebied. Daarnaast kunnen vleermuizen het plangebied gebruiken om te foerageren of om op doortocht te kruisen. Voor de meeste van deze soorten zijn negatieve effecten en een overtreding van de Ow te voorkomen door het nemen van voorzorgsmaatregelen zoals beschreven in paragraaf 5.3. Voor kleine marterachtigen en de teunisbloempijlstaart geldt dat niet. Nader soortgericht onderzoek dient uit te wijzen welke functie het plangebied precies vervult voor de soort. Aan de hand van de resultaten van het soortgericht onderzoek, moet bepaald worden welke voorzorgs-, mitigerende en/of compenserende maatregelen genomen moeten worden. Indien sprake is van overtreding van verbodsbepalingen van de Ow is het aanvragen van omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit noodzakelijk. Tabel 5-2 geeft een samenvatting van de mogelijk voorkomende beschermde soorten in en rondom het plangebied waarvoor geldt dat negatieve effecten en een overtreding van de Ow niet op voorhand uitgesloten zijn. In deze samenvatting is ook beschreven of nader vervolgonderzoek noodzakelijk is en eventueel ontheffing noodzakelijk is.

Projectgerelateerd

Tabel 5-2. Overzicht van mogelijk voorkomende soorten in het plangebied, waarvoor geldt dat het optredende van negatieve tijdelijke en/of permanente effecten, en een overtreding van de Ow niet op voorhand uitgesloten is. Er is aangegeven welke vervolgstappen noodzakelijk zijn.

Soortgroep	Soort of soorten	Tijdelijke en/of permanente effecten?	Verbodsbepaling Ow	Vervolgstappen/voorzorgs maatregelen noodzakelijk?
Grondgebonden zoogdieren	<i>Kleine marterachtigen: bunzing, wezel en hermelijn</i>	Doding en verwonding van individuen. & Vernietiging van vaste rust- en of verblijfplaatsen	Artikel 11.54, lid 1a en 1b	Nader soortgericht onderzoek is noodzakelijk Of direct een vergunning aanvragen.
	<i>Algemeen voorkomende soorten als bosmuis, egel, konijn en veldmuis</i>	Doding van individuen. & Vernietiging van vaste rust- en of verblijfplaatsen	Artikel 11.54, lid 1a en 1b	Nemen voorzorgsmaatregelen specifieke zorgplicht
Broedvogels	<i>Huismus</i>	Vernietigen van functionele leefomgeving met als gevolg vernietigen of beschadigen van nesten en eieren van vogels.	Artikel 11.37 lid a, b en d, van de Ow.	Nader soortgericht onderzoek is noodzakelijk
Broedvogels	<i>Soorten met Jaarrond beschermde nesten als: huismus</i> <i>Algemene broedvogels zoals kauw, koolmees, ekster, waterhoen, wilde eend en zwarte kraai</i>	Vernietigen of beschadigen van nesten en eieren van vogels.	Artikel 11.37 lid a, b en d, van de Ow.	Werken buiten het broedseizoen Of werken onder ecologische begeleiding
Amfibieën	<i>Algemeen voorkomende soorten zoals, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander</i>	Doding van individuen. & Vernietiging van vaste rust- en of verblijfplaatsen	Artikel 11.54, lid 1a en 1b	Nemen voorzorgsmaatregelen specifieke zorgplicht
Ongewervelden	<i>Teunisbloempijlstaart</i>	Doding en verwoning van individuen. & Vernietiging van vaste rust- en of verblijfplaatsen	Artikel 11.54, lid 1a en 1b	Nader soortgericht onderzoek is noodzakelijk

6 Toetsing Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone

In dit hoofdstuk is beschreven of in de nabijheid van het plangebied planologisch beschermde natuurgebieden- gelegen zijn en wordt beoordeeld of er vervolgstappen ten aanzien van deze gebieden noodzakelijke zijn.

6.1 Werkwijze toetsing GNN/GO

Bij dit onderdeel is onderzocht of het plangebied in of nabij de GNN en de GO ligt. Op grond van de aard van de ingreep en de afstand tot beschermde gebieden wordt bepaald of en welke vervolgstappen nodig zijn.

6.2 Ligging plangebied t.o.v. de GNN/GO

Het dichtstbijzijnde GNN- en GO-gebied betreft de Stedendriehoek en ligt ongeveer drie kilometer ten oosten van het plangebied (zie Figuur 6-1).

Figuur 6-1. De Ligging van het plangebied (weergegeven in rood) ten opzichte van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene ontwikkelingszone (GO).

6.3 Toetsing Omgevingsverordening Provincie Gelderland

Het plangebied ligt buiten het GNN en de GO. Van een omgevingsplan van toepassing op locaties in het GNN of in de GO is daarom geen sprake. Dit betekent dat een verder toetsing aan de planologische regels voor het GNN en de GO niet noodzakelijk is. In het kader van het GNN en de GO hoeven geen vervolgstappen genomen te worden.

7 Advies natuurinclusief bouwen

Het project biedt kansen om de ecologische kwaliteit van het plangebied te verbeteren. Dit hoofdstuk beschrijft enkele kansrijke maatregelen die de gemeente Apeldoorn binnen het woningbouwproject kan nemen om de ecologische kwaliteit van het gebied te verbeteren.

7.1 Beleid voor Natuur Inclusief bouwen gemeente Apeldoorn

Gemeente Apeldoorn heeft een Beleid voor Natuur Inclusief- en Klimaat Adaptief (NIKA) ontwikkelen en bouwen. Het is wenselijk dat bij iedere nieuwe stedelijke ontwikkeling natuur en klimaatadaptatie een centrale rol geeft. Door stedelijke ontwikkeling wil de gemeente Apeldoorn de leefomgeving verrijken met meer biodiversiteit en klimaatbestendigheid. Om dit te realiseren, heeft de gemeente Apeldoorn de NIKA-waarden geformuleerd waaraan elke ontwikkeling moet voldoen. Deze waarden staan voor een nieuwe manier van ontwikkelen, waarbij de gemeente Apeldoorn zich bewust is van de noodzaak om natuurinclusief en klimaatadaptief te bouwen. De gemeente Apeldoorn is ervan overtuigd dat deze aanpak niet alleen ecologische en sociale voordelen biedt, maar ook de vastgoedwaarde verhoogt.

7.2 Maatregelen natuurinclusief Koldewijnlocatie

Gebaseerd op het NIKA-beleid van de gemeente Apeldoorn worden de volgende natuur inclusieve en eveneens klimaat adaptieve maatregelen voorgesteld voor de Koldewijnlocatie.

1. Waterberging

- Zorg voor opvang van regenwater door middel van wadi's of regenwaterbuffers.
 - De wadi's en regenwaterbuffers kunnen o.a. leefgebiedsfuncties vervullen voor amfibieën en verschillende soorten ongewervelden.

2. Voorzieningen voor vogels en vleermuizen

- Plaats nestkasten voor gierzwaluwen en huismussen aan elke woning.
- Installeer vleermuiskasten aan elke woning gebouwen
 - Houd rekening met de al aanwezige huismussen door een compleet leefgebied voor deze soort te realiseren, inclusief wintergroene struwelen om in te schuilen en poelen en open zand om in te badderen.
 - Aanvullend kan gedacht worden aan :
 - zwarte roodstaart nestkasten
 - witte kwikstaart nestkasten
 - boerenzwaluw nestkasten
 - Huiszwaluw nestkasten
 - spreeuw nestkasten
 - insectenhotel/bijenstenen
 - steenmarterkast
 - egelkast
 - uilenkast
 - mussentoren

3. Groen op maaiveld

- Minimaal 40% van het plangebied (2.400 m²) moet groen zijn, waarvan minimaal de helft (1.200 m²) biodivers groen.
- Zorg voor een mix van standaard groen (gazon, solitaire bomen) en biodivers groen (bloemrijk grasland, bijenvriendelijke borders).
 - Houd rekening met de mogelijk aanwezige marterachtigen door aaneengeschaalde elementen met dekking te realiseren, waar deze dieren veilig langs kunnen bewegen.
 - Houd ook rekening met de mogelijk aanwezige teunisbloempijlstaart, door met het beheer te focussen op geschikte groei locaties voor pioniervegetatie.
 - Aanvullend kunnen groene daken een gunstig effect hebben op de lokale biodiversiteit.

4. Aanplant bomen

- Plant minimaal 30 bomen (1 boom per 200 m² bebouwing).
- Gebruik een mix van grote en kleine boomsoorten, afhankelijk van de beschikbare ruimte.
- Zorg voor goede groeiplaatsen voor de bomen om hun gezondheid en groei te waarborgen.
 - Kies altijd voor inheemse boomsoorten voor een zo gunstig mogelijk effect op de biodiversiteit.

Door het nemen van voorgenoemde bovenwettelijke maatregelen kan worden voldaan aan het NIKA-beleid van de gemeente Apeldoorn en kan de ecologische kwaliteit van het plangebied te verbeteren.

8 Conclusie en aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden de conclusie en aanbevelingen van deze natuurtoets gepresenteerd. De beoordelingen onderliggend aan de conclusie zijn tot stand zijn gekomen op basis van het voornemen en de uitgangspunten zoals beschreven in paragraaf 3.2. Als het plan en de uitgangspunten wijzigen dient dan contact opgenomen te worden met de begeleidend ecooloog om te bepalen of deze natuurtoets nog volstaat.

8.1 Natura 2000

Vanuit het voornemen zijn negatieve effecten op omliggende Natura 2000-gebieden op voorhand uitgesloten. Vervolgstappen in het kader van Natura 2000 gebieden zijn niet noodzakelijk.

8.2 Soortenbescherming

In het plangebied kunnen mogelijk beschermde zoogdieren, broedvogels, amfibieën en ongewervelden voorkomen. Deze soorten kunnen gebruik maken van de ruigte en het tijdelijke water binnen het plangebied en de bebouwing in de directe omgeving van het plangebied als leefgebied. Voor de meeste van deze soorten zijn negatieve effecten en een overtreding van de Ow te voorkomen door het nemen van voorzorgsmaatregelen zoals beschreven in paragraaf 5.3. Voor kleine marterachtigen en de teunisbloempijlstaart geldt dat niet. Nader soortgericht onderzoek dient uit te wijzen welke functie het plangebied precies vervult voor de soort. Onderzoek naar kleine marterachtigen kan uitgevoerd worden in de periode van juni tot en met half november en heeft een doorlooptijd van circa acht weken (BIJ12,2024). Onderzoek naar de teunisbloempijlstaart kan in de periode van juni tot en met augustus en heeft een doorlooptijd van circa een maand⁵. Aan de hand van de resultaten van het soortgericht onderzoek, moet bepaald worden welke voorzorgs-, mitigerende en/of compenserende maatregelen genomen moeten worden. Indien sprake is van overtreding van verbodsbepalingen van de Ow is het aanvragen van omgevingsvergunning voor een flora- en fauna- activiteit noodzakelijk.

8.3 Planologisch beschermde gebieden

Er vinden geen ontwikkelingen plaats in het GNN of GO. Het beleid van de provincie Gelderland kent geen externe werking. Dit betekent dat alleen ingrepen die in het GNN of GO plaats vinden getoetst hoeven te worden aan de planologische regels voor het GNN en de GO. In het kader van het GNN en de GO hoeven geen vervolgstappen genomen te worden

8.4 Advies natuurinclusief bouwen

Door het nemen van de in hoofdstuk 7 beschreven maatregelen kan worden voldaan aan het NIKA-beleid van de gemeente Apeldoorn (Beleid voor Natuur Inclusief- en Klimaat Adaptief ontwikkelen) en kan de ecologische kwaliteit van het plangebied verbeteren.

⁵ Voor kleine marterachtigen geldt dat er ook op basis van alleen habitatbeoordeling aangenomen mag worden dat ze voorkomen binnen het plangebied. De kans dan echter dat er een omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor soorten kleine marterachtigen die eigenlijk afwezig zijn. Bovendien leidt dit mogelijk tot een compensatieopgave die niet altijd binnen de grenzen van het voornemen realiseert kan worden (zie paragraaf 5.3).

Literatuur

Alterra (2005), Effectenindicator Natura 2000-gebieden. Alterra-rapport 1375, ISSN 1566-7197

BIJ12 (2024), Kennisdocument, Kleine marterachtige *Bunzing*, *Hermelijn*, *Wezel*. Versie 1.1, juli 2024.

FLORON (2024), informatie over de verspreiding en ecologie van verschillende plantensoorten, via FLORON Verspreidingsatlas, via: <https://www.verspreidingsatlas.nl>.

Higler, L.W.G. 2005. De Nederlandse kokerjufferlarven. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Ministerie van Landbouw, Natuur en voedselkwaliteit (2024a), informatie over de ligging en begrenzing van verschillende Natura 2000-gebieden via: <https://www.natura2000.nl/>

Ministerie van Landbouw, Natuur en voedselkwaliteit (2024b), informatie mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden via:
<https://www.synbiosys.alterra.nl/bij12/effectenindicatorappl.aspx?subj=effectenmatrix&tab=1>

Nationale Databank Flora en Fauna, periode 2024-2014, via: <https://www.ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>.

RAVON (2024), informatie over de verspreiding en ecologie van verschillende soorten amfibieën en reptielen, via: <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>.

Stichting Eis (2024), informatie over de huiskrekel, via: <https://www.eis-nederland.nl/actueel/in-de-pers/natuurbericht-huiskrekel-kwetsbaar-zadelsprinkhaan-ernstig-bedreigd>.

STOWA (2024), algemene informatie over amfibieën en reptielen en verspreidingsgegevens, via <http://soortprotocollenflora-enfaunawet.stowa.nl/documents/soortprotocollenflora-enfaunawet.pdf>

Verspreidingsatlas (2024), via: <https://www.verspreidingsatlas.nl/>.

Vleermuiswerkgroep Nederland (2024), informatie over de verspreiding en ecologie van verschillende soorten vleermuizen, via: www.vleermuis.net.

Vlinderstichting (2024), informatie over de verspreiding en ecologie van verschillende soorten ongewervelden, via: <https://www.vlinderstichting.nl/>.

Vogelbescherming (2024), informatie over de verspreiding en ecologie van verschillende soorten vogels, via: <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels>.

Zoogdierverseniging (2024), informatie over de verspreiding en ecologie van verschillende zoogdiersoorten, via: <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten>.

Bijlage 1: Juridisch- en Beleidskader

Bijlage 1 Wettelijk & ruimtelijk natuurbeschermingskader

In Nederland wordt voor behoud en herstel van biodiversiteit de natuur via twee sporen beschermd, namelijk via soortenbescherming en gebiedsbescherming. Een belangrijke rol is weggelegd voor de Europese Vogel- en Habitatlijn, die in de Nederlandse wetgeving via de Omgevingswet zijn geïmplementeerd. Dit omvat de soortenbescherming van inheemse flora en fauna en specifiek gebiedsbescherming van Natura 2000-gebieden. Daarnaast is daarin de bescherming van overige nationaal beschermde soorten en houtopstanden in het buitengebied wettelijk geregeld.

Bescherming van natuurgebieden en andere specifieke gebieden met bijzondere natuurwaarden zoals weidevogelleefgebieden in agrarisch gebied is daarnaast planologisch vastgelegd op nationaal, provinciaal en gemeentelijk niveau in algemene regels, omgevingsverordeningen en/of omgevingsplannen. De planologische bescherming van gebieden heeft ruimtelijk gezien overlap met de hiervoor genoemde gebieds- en soortenbescherming. Natuurwaarden en biodiversiteit zijn per 1 januari 2024 beschermd via de Omgevingswet. In deze wet zijn alle wetten voor de leefomgeving opgenomen, waaronder de Wet natuurbescherming (Wnb) en Wet ruimtelijke ordening (Wro).

Soorten- en gebiedsbescherming

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht, waarin de soorten- en gebiedsbescherming zijn geregeld. Voorheen waren deze onderwerpen in de Wet natuurbescherming geregeld. De Omgevingswet bevat een beleidsneutrale omzetting van die wet. Een bestuursorgaan oefent zijn taken en bevoegdheden op grond van de Omgevingswet met het oog op de doelen van de wet. Het bestuursorgaan houdt daarbij rekening met de samenhang van de relevante onderdelen en aspecten van de fysieke leefomgeving en van de rechtstreeks daarbij betrokken belangen. Deze taakuitoefening wordt in de Omgevingswet en de daarop gebaseerde regels uitgewerkt en begrensd, wat betrekking kan hebben op de natuurbescherming en het beheer van natuurgebieden.

Hieruit vloeit een actieve soortenbescherming voort, naast de passieve soortenbescherming die via verbodsbepalingen gericht is op een nalaten. De opdracht aan bestuursorganen is om actief beleid te voeren teneinde een gunstige staat van instandhouding van de soorten te bereiken. Deze verplichting om aan actieve soortenbescherming te doen, vloeit voort uit de Vogel- en Habitatrichtlijn.

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) wordt de algemene zorgplicht uit de Omgevingswet die inhoudt dat eenieder voldoende zorg voor de fysieke leefomgeving draagt, uitgewerkt (art. 11.6 Bal, voor Natura 2000 en art. 11.27 Bal voor inheemse soorten).

Specifieke zorgplicht

(art. 1.6 Natura 2000-activiteit; art 11.27 Flora en fauna activiteit)

1) Degene die een *Natura 2000 of flora en fauna activiteit* verricht (als bedoeld in...) en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor het belang, (bedoeld in) is verplicht:

- a) alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- b) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- c) als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

De Omgevingswet, het Bal en Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) regelen activiteiten die met natuur te maken hebben. Deze natuuractiviteiten gaan over dieren en planten in het wild en gebieden waarin ze leven.

Het aangrijpingspunt voor de regels uit de Omgevingswet vormen de daarin gedefinieerde activiteiten (voor zover hier relevant):

In het Bal zijn drie beschermingstypen met een eigen toetsingskader te onderscheiden:

- Natura 2000-gebieden
- Flora en fauna (inheems)
- Houtopstanden (buiten de bebouwde kom)

Het bevoegd gezag, voor het al dan niet verlenen van vergunningen en/of vrijstellingen, is het college van gedeputeerde staten van de provincie of in sommige gevallen de Minister van N&S. Bij wie de bevoegdheid ligt, is vastgelegd in het Omgevingsbesluit (art. 4.6 en 4.12 Ob). De minister van N&S blijft bijvoorbeeld bevoegd gezag voor onder andere de rijks- en spoorwegen, grote wateren en defensie terreinen. Voor dit project is provincie Gelderland bevoegd gezag. In de volgende paragrafen worden de relevante wettelijke kaders behandeld.

Natura 2000

Natura 2000 is een samenhangend Europees netwerk van beschermde natuurgebieden bestaande uit aangewezen Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden die een grote bijdrage leveren voor de instandhouding van het type of soort. Dit netwerk vormt de hoeksteen van het EU-beleid voor behoud en herstel van biodiversiteit. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat de duurzame instandhouding van soorten en habitats binnen de Europese Unie wordt gewaarborgd. In Nederland zijn 162 Natura 2000-gebieden aangewezen die onderdeel vormen van een Europees Natura 2000-netwerk. Voor elk Natura 2000-gebied zijn in een aanwijzingsbesluit de begrenzing van habitat- en/of vogelrichtlijngebieden en de instandhoudingsdoelstellingen vastgelegd. Per soort en/of habitattypen is aangegeven of behoud van de huidige aantallen/arealen voldoende is of dat uitbreiding dan wel kwaliteitsverbetering nodig is. Voor elk Natura 2000-gebied is een beheerplan opgesteld (om de 6 jaar actualisatie) waarin de instandhoudingsdoelstellingen in tijd en ruimte worden uitgewerkt en in hoeverre er aanvullende maatregelen nodig zijn. De aanwijzingsbesluiten en beheerplannen gelden als toetsingskader.

Op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn mag geen verslechtering optreden ten opzichte van de aanwezige waarden in de referentiesituatie. Voor Vogelrichtlijngebieden is dat de datum waarop het gebied is aangewezen. De referentiedata verschillen per gebied (varieert van 1994 tot en met 2016). Voor de Habitatrichtlijngebieden geldt de datum van de plaatsing van het gebied op de lijst van gebieden van communautair belang als referentie. Voor de meeste Habitatrichtlijngebieden is dat 7 december 2014, voor enkele gebieden geldt een latere datum. Voor verbeterings- en uitbreidingsopgave ten opzichte van de referentiesituatie is geen termijn gegeven.

Nationaal programma landelijk gebied (NPLG)

De 162 Natura 2000-gebieden in Nederland vormt de belangrijkste basis voor de landelijke doelen. Aanvullend wordt via het Nationaal programma landelijk gebied (NPLG) nog extra invulling gegeven aan de gunstige staat van instandhouding van vogel- en habitatrichtlijn. Het NPLG heeft het doel om 30% van de opgave voor natuurherstel te realiseren. De doelen zijn richtinggevend voor de gebiedsplannen en zijn niet afrekenbaar.

Rijksregels Natura 2000

De bescherming van Natura 2000-gebieden volgt uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. De bescherming van Natura 2000 is per 1 januari 2024 in de Omgevingswet en Bal geregeld. Het realiseren van een project of activiteit, dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, moet vanuit de specifieke zorgplicht (Bal art. 11.6) beoordeeld worden in hoeverre deze activiteit significant verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-

gebieden. Bij de effectbeoordeling van Natura 2000 staat de vraag centraal of de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden in het licht van diens instandhoudingsdoelen worden aangetast.

In geval van de bepaling van mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden dient rekening te worden gehouden met de zogenoemde externe werking. Hierdoor moet ook worden bekeken of activiteiten buiten een Natura 2000-gebied (significant) negatieve effecten kunnen hebben op de voor het betreffende gebied vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen. De reikwijdte is afhankelijk van het milieueffect (bijvoorbeeld geluid, stikstofdepositie) als gevolg van een project.

Toetsing aan Natura 2000-gebieden

Een voortoets in de oriëntatiefase kan uitsluitend geven of het project geen negatieve gevolgen of significant negatieve gevolgen, in cumulatie⁶ met andere vergunde activiteiten, heeft (geen vergunningplicht). Indien significant negatieve gevolgen op voorhand niet kunnen worden uitgesloten, is een nadere ecologische beoordeling nodig in de vorm van een Passende beoordeling (artikel 16.53c, Omgevingswet). Aan de hand van de Effectenindicator (Ministerie van LVVN, 2024) wordt nagegaan welke storingsfactoren relevant zijn (aan de orde zijn) en zo ja óf negatieve gevolgen voor geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen (op voorhand) kunnen worden uitgesloten. In de Passende beoordeling wordt de best beschikbare wetenschappelijke kennis gebruikt om in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen na te gaan welke effecten aan de orde zijn.

In de Passende beoordeling wordt ten eerste het projecteffect beoordeeld. Wanneer er sprake is van negatieve effecten, die niet significant zijn, moet het projecteffect ook beoordeeld worden in cumulatie met andere plannen of projecten die vergund zijn maar nog niet zijn (volledig) uitgevoerd zijn (cumulatietoets).

Wanneer uit de Passende beoordeling blijkt dat significant negatieve effecten niet zijn uit te sluiten, dient eerst gekeken te worden of er mitigerende maatregelen mogelijk zijn om deze effecten op te heffen. Dit betreft ten aanzien van stikstof bijvoorbeeld interne of externe saldering.

Zijn na toepassing van mitigerende maatregelen nog steeds significant negatieve effecten niet uit te sluiten die kunnen leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, dan volgt de ADC-toets. In de ADC-toets (die formeel geen onderdeel is van de Passende Beoordeling) moeten de volgende stappen allemaal succesvol worden doorlopen:

- Er zijn geen reële Alternatieven voor de activiteit met minder gevolgen voor de instandhoudingsdoelstelling van het Natura -gebied.
- Het project is nodig om Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard. Overigens gelden als Dwingende redenen van groot openbaar belang alleen die gronden, die zijn vastgelegd in de Europese Habitat- of Vogelrichtlijn.
- De nodige Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

Significantie bij beoordeling van gevolgen voor Natura 2000-gebieden

Er is sprake van significante gevolgen als de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied worden aangetast in het licht van de bijbehorende instandhoudingsdoelen. Wanneer de instandhoudingsdoelstellingen door menselijk handelen of een project (mogelijk) niet gehaald worden, is mogelijk sprake van significant negatieve gevolgen. Aantasting van instandhoudingsdoelen kan, bijvoorbeeld, door direct verlies aan areaal of van populatieomvang alsook via afname in kwaliteit. In hoeverre dit significant is, is afhankelijk van verschillende factoren (zie Leidraad bepaling significantie, 2010). Dit betreft bijvoorbeeld

⁶ De cumulatietoets is van toepassing wanneer een plan of project leidt tot negatieve gevolgen, die niet significant zijn, maar mogelijk in cumulatie van andere plannen en/of projecten alsnog wel significant kan zijn. Het betreffen natuurvergunde projecten/plannen die nog niet of deels uitgevoerd zijn ten tijde van de beoordeling/te nemen besluiten

- de afname in areaal van een habitat in relatie tot de zeldzaamheid van die habitat,
- de afname van een populatie in relatie tot de zeldzaamheid van planten- of diersoorten in die populatie

de verslechtering van algemene condities van het gebied voor behoud en herstel van de habitat of soorten.

Bij de beoordeling van verslechtering spelen factoren als kwaliteit, abiotische randvoorwaarden en overige kenmerken van functies en structuren een rol. Hierbij speelt ook de veerkracht van het gebied een rol, waarbij het effect kan worden opgevangen in de natuurlijke fluctuaties. Deze effectbeoordeling vergt maatwerk op grond van ecologische inzichten.

Omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit

Wanneer een activiteit, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen heeft (of dit niet is uit te sluiten) voor een Natura 2000-gebied betreft dit een Natura 2000-activiteit waarvoor een omgevingsvergunning nodig is (artikel 5.1, 1e lid, sub e, Omgevingswet). Voor de omgevingsvergunning geldt de uitgebreide voorbereidingsprocedure. Vergunningvrije Natura 2000-activiteiten zijn onder meer opgenomen in het Bal zoals de activiteiten ten behoeve het behalen van instandhoudingsdoelen. Daarnaast kunnen vergunningvrije activiteiten geregeld worden via bepaalde soortprogramma's, in een omgevingsregeling en/of in een omgevingsverordening. Vergunningverlening is mogelijk (artikel 8.74b, Bkl) wanneer geen aantasting is van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied in het licht van de instandhoudingsdoelen, mogelijk op basis van mitigerende maatregelen en/of een goed doorlopen ADC-toets met voldoende compensatie.

Flora en fauna

De kern van de bescherming van inheemse soorten is dat de gunstige 'staat van instandhouding' (Svl) van in het wild levende planten- en diersoorten wordt beschermd en behouden. Deze bescherming volgt ook direct uit de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn die verder met soorten is aangevuld met voor Nederland bijzondere en bedreigde soorten. Een activiteit mag geen blijvende negatieve invloed hebben op de staat van instandhouding van soorten (Svl). Dat houdt in dat de soort ook op langere termijn kan blijven bestaan. Afhankelijk van de omvang van het project moet het effect beoordeeld worden op lokaal, regionale en/of landelijk niveau. Anders dan bij de gebiedsbescherming is bij inheemse flora en fauna het leefgebied beschermd. Dat kan overal zijn en is niet strikt verbonden aan een natuurgebied. Zo komen in het stedelijk gebied meerdere beschermde soorten voor zoals vleermuizen, huismussen, amfibieën en ringslang.

Rijksregels

De bescherming van inheemse soorten was tot 1 januari 2024 in de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 3) geregeld en is nu geregeld in Bal paragraaf 11.2. Het beschermingsregime van soorten en verbodsbepalingen is hierdoor niet gewijzigd.

Voor de inheemse soorten gelden verschillende beschermingsregimes. Deze zijn:

▪ Vogelrichtlijnsoorten	Ow Bal § 11.2.2 (voorheen Wnb § 3.1 Wnb)
▪ Habitatrichtlijnsoorten	Ow Bal § 11.2.3 (voorheen Wnb § 3.2 Wnb)
▪ Andere soorten	Ow Bal § 11.2.4 (voorheen Wnb § 3.3 Wnb)

De bescherming van Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten kent een zwaardere bescherming dan de 'andere soorten' die van nationaal belang zijn. De 'andere soorten' betreffen soorten die van nationaal belang zijn en onder druk staan (o.a. Rode Lijst). Voor de inheemse soorten die niet in de bijlagen van de Omgevingswet zijn opgenomen geldt de specifieke zorgplicht (Ow Bal § 11.27).

Tabel 2: Soortenbescherming: overzicht Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming (Wnb), wordt vervangen door Omgevingswet met Besluit activiteiten leefomgeving (Ow Bal). HR: Habitatrictlijn. VR: Vogelrichtlijn. Nvt: Niet van toepassing.

Verbodsbepalingen Vogelrichtlijn Ow Bal art.11.37	Verbodsbepalingen Habitatrictlijn Ow Bal art.11.46	Verbodsbepalingen Andere soorten Ow Bal art. 11.54
Bal art. 11.37 1a. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.	Bal art 11.46 1a Het is verboden in het wild levende dieren HR IV soorten (Verdrag Bern en Bonn) in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Bal art. 11.54 1a Het is verboden in het wild levende dieren, genoemd in Wnb bijlage A/Bal bijlage IX onder A, opzettelijk te doden of te vangen;
Bal art. 11.37 1b Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Bal art 11.46 1d Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.	Bal art. 11.54 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Bal art. 11.37 1c Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.	Bal art. 11.46 1c Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Nvt.
Bal art. 11.37 1d Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen. Bal art. 11.37 3 Het verbod geldt niet als de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Bal art 11.46 1b Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.	Nvt.
N.v.t.	Bal art. 11.46 1e. Het is verboden planten HR (en Verdrag van Bern) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Bal art. 11.54 1c Het is verboden vaatplanten genoemd in Wnb bijlage B/ Bal bijlage IX onder B, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Toelichting bescherming broedvogels en jaarrond beschermde vogels (11.37 lid 1b Bal)

Via de Europese vogelrichtlijn zijn alle Europese wilde vogels door de wet zelfs uitdrukkelijk als beschermde diersoort aangewezen. Strenge bescherming geldt voor

- Broedvogels
- Jaarrond beschermde vogels

Het verstoren van broedende vogels en hun nesten tijdens de broedtijd is verboden, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort. Nesten of holten die ieder jaar opnieuw gebruikt worden of ook buiten het seizoen van belang zijn voor de instandhouding van de soort, vallen ook buiten het broedseizoen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen'. Deze nesten zijn jaarrond beschermd tenzij ze permanent verlaten zijn. In 2009 heeft Dienst Regelingen een aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten gepubliceerd met onderverdeling in vijf categorieën. Deze categorieën zijn in onderstaand kader toegelicht.

Vogelnesten die het gehele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11.37 lid 1b Bal het *gehele* jaar:

- Categorie 1: Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
- Categorie 2: Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
- Categorie 3: Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
- Categorie 4: Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Nesten die het hele jaar door beschermd zijn.

Op de volgende categorieën gelden in principe de verbodsbepalingen van 11.37 lid 1b Bal.

- Categorie 5: Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze soorten vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Wij adviseren u een ecologisch deskundige op het gebied van vogels in te schakelen om te onderzoeken of er sprake is van zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden, die jaarronde bescherming van de nesten eisen. U gebruikt de lijst als hulpmiddel om te bepalen of ontheffing nodig is voor met name de jaarrond beschermde nesten. U kijkt of er maatregelen mogelijk zijn die maken dat de functionaliteit van het nest behouden blijft.

Provincies kunnen deze lijst in de provinciale verordening aanvullen of wijzigen op basis van de provinciale staat van instandhouding van de soorten. In de provincie Gelderland, waarin de activiteit plaats vindt geldt geen provinciale lijst maar de lijst opgesteld door het RVO. Dit betreft de lijst in Tabel 6

Tabel 3: Vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest in de Provincie Gelderland

Soort	Categorie		
Boomvalk	4	Ooievaar	3
Buizerd	4	Ransuil	4
Gierzwaluw	2	Roek	2
Grote gele kwikstaart	3	Slechtvalk	3
Havik	4	Sperwer	4
Huisemus	2	Steenuil	2
Kerkuil	3	Wespendief	4
Oehoe	3	Zwarte wouw	4

Vrijstellingsmogelijkheden 'andere soorten'

Voor de 'andere soorten' van art. 11.54 Bal kunnen provincies en het ministerie van LNV een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht vaststellen middels een verordening. De provincie is doorgaans het bevoegd gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen. Wanneer het ruimtelijke ingrepen betreft waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk in de vorm van de Minister van LNV bevoegd gezag⁷ en gelden de nationale regels. Het bevoegd gezag voor dit project is provincie Noord-Holland. In Tabel 7 zijn de vrijgestelde soorten weergegeven.

⁷ Besluit Wnb 11 oktober 2016, <https://wetten.overheid.nl/BWBR0038662/2018-01-01>

Tabel 4: Overzicht van de soorten met een algemene vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen in provincie Utrecht

Grondgebonden zoogdiersoorten			Amfibiën
Aardmuis	Haas	Tweekleurige bosspitsmuis	Bruine kikker
Bosmuis	Huisspitsmuis	Veldmuis	Gewone pad
Dwergmuis	*Konijn	Vos	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Ondergrondse woelmuis	Woelrat	Meerkikker
Egel	Ree		Bastaardkikker (middelste groene kikker)
Gewone bosspitsmuis	Rosse woelmuis		

Toetsing van een activiteit aan flora en fauna-verbodsbepalingen

Om te kunnen beoordelen of een activiteit leidt tot overtreding van een verbodsbepaling, moet enerzijds de aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten worden bepaald en anderzijds of de activiteit leidt tot overtreding van verbodsbepalingen en of hierdoor de staat van instandhouding (Svl) van de soort in gevaar wordt gebracht (zie kader). Dit is eerst in de vorm van een Quicksan. In beginsel moet met voorzorgsmaatregelen ervoor worden gezorgd dat de functionaliteit van het leefgebied niet wordt aangetast en soorten niet worden verwond of gedood. Lukt dat niet, dan moeten mitigerende en/of compenserende maatregelen genomen worden en is een omgevingsvergunning nodig. Uit de quickscan flora en fauna kan naar voren komen dat de activiteit leidt tot overtreding van verbodsbepalingen en/of onvoldoende gegevens zijn en dat nader gericht veldonderzoek op basis van onderzoeksprotocollen nodig is. Vervolgens vindt opnieuw een effectbeoordeling plaats van de activiteit op basis van deze onderzoeksgegevens.

De Staat van Instandhouding van een soort wordt niet in gevaar gebracht wanneer,

- uit onderzoek blijkt dat de soort op de locatie kan blijven bestaan, ook op de lange termijn;
- het natuurlijk verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of snel kleiner gaat worden;
- het leefgebied groot genoeg is en zal blijven bestaan. Of als het op een alternatieve plek wordt ingericht. Zo blijven de populaties van de soort op lange termijn bestaan.

De beoordeling van de Svl van Europees beschermde soorten (VR en HR) vindt op plaatselijk en regionaal populatieniveau plaats. Voor de andere soorten gebeurt dit op landelijk niveau.

Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, gebiedsontheffing, gedragscodes en belang

Voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning worden de benodigde gegevens veelal vastgelegd in een projectplan (voorheen activiteitenplan). Het projectplan omvat onder meer de beschrijving en het belang van de activiteit, de soorten waarvoor een vergunning wordt aangevraagd, de onderzochte alternatieven, de mitigerende en/of compenserende maatregelen en conclusies omtrent de gevolgen voor de staat van instandhouding. Voor soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn kan alleen een omgevingsvergunning worden verleend op basis van de in deze richtlijnen genoemde belangen (bijvoorbeeld openbare veiligheid of dwingende reden van groot openbaar belang) en dat de staat van instandhouding van de soort niet in gevaar wordt gebracht. In specifieke gevallen geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht als ruimtelijke ontwikkelingen, beheer en onderhoudswerkzaamheden en bestendig beheer uitgevoerd worden volgens een goedgekeurde gedragscode. De specifieke zorgplicht (Ow Bal art. 11.27) blijft wel te allen tijde van toepassing. Voor grotere gebieden en terugkerende activiteiten over een langere periode kan een gebiedsontheffing aangevraagd worden. Dit gebeurt onder meer op basis van een Soorten Management Plan (SMP) op basis waarvan de staat van instandhouding van soorten door het treffen van maatregelen minimaal behouden blijft alsook verbeterd.

Soorten van de Rode lijst & Provinciale aandachtsoorten (bedreigd -gevoelig- kwetsbaar)

In Nederland zijn nog diverse soorten en soortgroepen die bedreigd worden, en op de zogenaamde Rode Lijst⁸ staan, die niet actief beschermd worden door de natuurwet- en regelgeving. Een voorbeeld zijn de verschillende insectengroepen zoals dagvlinders, bijen, sprinkhanen en krekels, haften en steenvliegen waarvan een groot deel bedreigd wordt. Deze groepen zijn voor bestuiving van planten en als voedselvoorziening voor soorten hoger in de voedselpiramide van essentieel belang.

Om de negatieve trend in biodiversiteit te keren volgt uit de Omgevingswet dat er voor alle inheemse soorten waaronder soorten van de Rode Lijst of lokale aandachtsoorten een nadrukkelijke zorgplicht geldt. Provincies besteden extra aandacht voor regionale soorten (zoals aandachtsoorten) en gebieden en stellen subsidies beschikbaar. Vanuit de Europese Unie gewerkt aan een Europese strategie voor biodiversiteit met een wetsvoorstel met bindende hersteldoelen.

De opgave voor biodiversiteitsherstel gaat verder dan de huidige wet- en regelgeving en is een actieve oproep om gezamenlijk het tij van daling in biodiversiteit te keren. Dit is in onderstaande kader toegelicht.

Biodiversiteitsherstel

Op nationaal en provinciaal niveau wordt in de Nationale omgevingsvisie (2020) ingestoken op bescherming en versterking van biodiversiteit en duurzaam benutten van het natuurlijk kapitaal. Biodiversiteit en natuurlijk kapitaal moeten een integraal onderdeel zijn van visies op stedelijke en infrastructurele ontwikkelingen, klimaatadaptatie, waterbeheerplannen, omgevingsvisies (Natuurambitie NL/Natuurpositief 2019). Natuur moet niet alleen binnen natuurgebieden versterkt worden, maar overall. Dit betreft in steden, op het platteland en in de grote wateren (Nationale agenda natuurbeleid).

Diverse partijen onderschrijven de urgentie voor biodiversiteitsherstel en zijn partner van het Deltaplan [Biodiversiteitsherstel](https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/) (<https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/>). Royal HaskoningDHV is partner van het Deltaplan.

Planologische natuurbeschermingskader

Bescherming van natuurgebieden en eventueel andere specifieke gebieden met bijzondere natuurwaarden zoals weidevogelleefgebieden in agrarisch gebied is planologisch vastgelegd met regels in nationaal, provinciaal en gemeentelijk niveau in omgevingsverordeningen en/of omgevingsplan. De meeste ruimtelijke plannen zijn vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet dat per 1 januari 2024 opgesteld. De planologische bescherming van natuur is geregeld in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). De planologische bescherming van gebieden heeft overlap met de wettelijk beschermde natuurwaarden.

Nationaal en provinciaal Natuurnetwerk

Het Natuur Netwerk Nederland (hierna NNN) is betreft een samenhangend Nationaal Natuurnetwerk natuurgebieden en verbindingzones waar planten en dieren duurzaam kunnen verblijven en/of door kunnen migreren. Het NNN bestaat uit bestaande natuur, nieuwe natuur, landgoederen en ecologische verbindingen. Het NNN is gericht op de bescherming, de instandhouding en zo nodig het herstel van een gunstige staat van instandhouding van aanwezige diersoorten, typen natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten die van nature in Nederland voorkomen. De provincies zijn verantwoordelijk voor het NNN op het land en legt dat vast in de Provinciale verordening. Het Rijk is systeemverantwoordelijk voor de natuur in de grote wateren binnen de rijkswateren: de Noordzee, de Waddenzee, de Eems-Dollard, het IJsselmeergebied, de Zuidwestelijke Delta en de grote rivieren. Voor de NNN-gebieden zijn minimaal de wezenlijke kenmerken en waarden uitgewerkt die bestaan uit aanwezige en potentiële waarden. Dit betreft

⁸ Een Rode Lijst is een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen op basis van zeldzaamheid en/of negatieve trend. De lijst wordt periodiek vastgesteld door de Minister van Economische Zaken: zie <https://minez.nederlandsesoorten.nl/soorten>. De indeling is verdwenen, ernstig bedreigd, bedreigd, kwetsbaar, gevoelig.

onder meer de beheertypen en ambitietypen die vastgelegd zijn in Natuurbeheerplannen⁹ en mogelijk aanvullende provinciale documenten. Bijna alle aangewezen Natura 2000-gebieden zijn onderdeel van het NNN. Echter, de wezenlijke kenmerken en waarden voor het NNN zijn breder dan de specifieke instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied.

Beschermingsregime NNN

Het ruimtelijk beleid voor het NNN is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied en het effectief functioneren van de ecologische verbindingzones. De bescherming van deze waarden vindt plaats conform de Provinciale Omgevingsverordeningen door toepassing van een specifiek afwegingskader: het "nee, tenzij"-regime. Conform het NNN-toetsingskader dienen in beginsel alleen ingrepen die binnen het NNN plaatsvinden getoetst te worden op effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden. Het NNN kent, in tegenstelling tot Natura 2000-gebieden, geen 'externe werking' die een toets van gebruik aangrenzend aan het natuurgebied verplicht stelt. Provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het NNN en kunnen daar strenger mee om gaan.

Nieuwe plannen en/of projecten zijn niet toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een groot openbaar belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Dit moet volgens de regels die zijn opgenomen in de provinciale verordening. Goedkeuring (of een verklaring van geen bezwaar) is nodig van het bevoegd gezag voor het Natuurnetwerk Nederland, dit is in dit geval de provincie Gelderland.

⁹ Natuurbeheerplannen worden jaarlijks geactualiseerd.